

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Інститут гідробіології Національної академії наук України
Освітня програма	38701 Іхтіологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	091 Біологія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	3529
Повна назва ЗВО	Інститут гідробіології Національної академії наук України
Ідентифікаційний код ЗВО	05417029
ПІБ керівника ЗВО	Афанасєв Сергій Олександрович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://hydrobio.kiev.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/3529>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	38701
Назва ОП	Іхтіологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	відділ біології відтворення риб
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Інститут гідробіології НАН України: відділ іхтіології та гідробіології річкових систем, відділ санітарної гідробіології та гідропаразитології, відділ екологічної фізіології гідробіонтів та біотехнології; установи НАН України: Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України, Центр гуманітарної освіти НАН України.
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	проспект Володимира Івасюка, 12, м. Київ, 04210, Україна
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
Партнерський заклад (якщо програма реалізовується у співпраці з іншим закладом вищої освіти)	Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України 3565
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	193337
ПІБ гаранта ОП	Юришинець Володимир Іванович
Посада гаранта ОП	Заступник з наукової роботи
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	post_mail@hydrobio.kiev.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(044)-418-74-48
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(097)-962-44-38

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Інститут гідробіології НАН України створений 23.05.1940 року на базі Гідробіологічного інституту, попередниками якого були Дніпровська біологічна станція (1909–1934 рр.) та Гідробіологічна станція АН УРСР (1934–1939 рр.). Підготовка фахівців-іхтіологів вищої кваліфікації через аспірантуру розпочалася ще у 30-х роках, що дозволило сформувати потужний іхтіологічний напрям, який у різні періоди очолювали видатні вчені-іхтіологи Д. Є. Белінг, М. Д. Білий, В. А. Мовчан та інші. Іхтіологічні дослідження зберегли свою тяглість впродовж усієї історії установи та розвинули численні напрями: еколого-фізіологічний (академік В.Д. Романенко, чл.-кор. НАН України М.Ю. Євтушенко), еколого-індикаційний (академік С.О. Афанасьєв) тощо. Такий розвиток дозволив закласти підвалини сучасної української іхтіології з комплексними теоретичними та практичними напрацюваннями та перспективами. До 2016 року в Інституті гідробіології функціонувала аспірантура за трьома спеціальностями: «гідробіологія» (03.00.17), «іхтіологія» (03.00.10), «гідрологія суші, водні ресурси і гідрохімія» (11.00.07). Також діяла спеціалізована вчена рада Д 26.213.01 із правом прийняття до розгляду та захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальностями 03.00.17 («гідробіологія») та 03.00.10 («іхтіологія»). За період 2000–2021 рр. у цій раді захищено 16 докторських та 69 кандидатських дисертацій.

З 2022 року в Інституті діє новий склад спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук зі спеціальності «гідробіологія». У 2024 р. до ради включено провідних українських та міжнародних фахівців-іхтіологів України, що дозволило проводити захисти з присудження наукового ступеня доктора наук та кандидата наук зі спеціальності «іхтіологія» (було захищено 4 роботи). Таким чином, саме Інститут гідробіології забезпечує підготовку висококваліфікованих кадрів, які очолюють іхтіологічний напрямок у закладах вищої освіти та наукових установах України – дисертаційні роботи у спецраді Інституту захистили завідувачка кафедри гідробіології та іхтіології Національного університету біоресурсів та природокористування України д.б.н. Рудик-Леуська Н.Я.; професор кафедри хімії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка. д.б.н. проф. Курант В.З.; завідувач кафедри водних біоресурсів та аквакультури Дніпровського державного аграрно-економічного університету д.б.н. Новіцький Р.О.; завідувач відділу вивчення біоресурсів водосховищ Інституту рибного господарства НААН України д.б.н. Бузевич І.Ю.; проректор з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара к.б.н. Маренков О.М.

Багатолітній досвід підготовки аспірантів в Інституті став основою для формування освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія» ОП «Іхтіологія». З 2016 року здійснюється набір та підготовка аспірантів за цим циклом загально-дослідницької та професійної підготовки. За цей час підготовлено та успішно захищено низку дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, зокрема: Коваленко Ю. О. «Фізіолого-біохімічні особливості формування нових стійких популяцій коропових риб за дії токсичного забруднення» (2020 р., керівник – д.б.н. О.С. Потрохов); Кофонов К. «Морфологічний статус молоді коропових риб за дії підвищених концентрацій біогенних сполук у воді» (2021 р., керівник – к.б.н. О.Г. Зінковський); Тимошенко Н. В. «Інвазійні види риб та їх вплив на абorigенну іхтіофауну річкових систем Карпатського регіону України» (2024 р., керівник – академік НАН України С.О. Афанасьєв).

У складі проектної групи ОП, а пізніше робочої програмної групи, працювали провідні науковці Інституту. Керівником робочої програмної групи та гарантом ОП «Іхтіологія» є д.б.н. проф. В. І. Юришинець. Для супроводу цієї ОП з 2023 р. оновлено склад проектної групи, до якої увійшли академік НАН України д.б.н. проф. С.О. Афанасьєв, д.б.н. с.н.с. О.С. Потрохов, к.б.н. с.н.с. Ю.Г. Крот, к.б.н. с.н.с. Н.В. Майстрова та д-р філософії Ю.О. Коваленко.

Протягом 2016-2024 років зміст ОП неодноразово переглядали, оновлювали та уточнювали відповідно до вимог чинних нормативно-правових документів щодо підготовки докторів філософії в Україні, рекомендацій НАЗЯВО, а також пропозицій внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів. Усі редакції ОП обговорювалися на засіданнях випускової кафедри (відділ біології розвитку риб) та затверджувалися Вченою радою Інституту. Остання редакція ОП «Іхтіологія» була оновлена у 2024 році, було враховано нові зміни у законодавстві, необхідність чіткішого окреслення наукової складової ОП, а також рекомендації рецензентів та стейкхолдерів.

Представлена для акредитації ОП «Іхтіологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти враховує через поглиблений зміст ОК сучасні тенденції розвитку іхтіології, що пов'язані із застосуванням молекулярно-генетичних, фізіолого-біохімічних та статистичних методів дослідження, а також прикладним використанням знань для оцінки екологічного стану водойм відповідно до Водної рамкової директиви ЄС 2000/60, де іхтіоценози використовуються як біологічні елементи якості.

ОП Іхтіологія реалізується спільно з Центром наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України (ОК Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С1) та Центром гуманітарної освіти Національної академії наук України (ОК Філософія науки і культури).

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та ліцензійний обсяг за ОП

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2024 - 2025	5	1	0

2 курс	2023 - 2024	5	0	0
3 курс	2022 - 2023	5	1	0
4 курс	2021 - 2022	5	1	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	програми відсутні
другий (магістерський) рівень	програми відсутні
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	38701 Іхтіологія 38702 Гідробіологія 48195 Біологія

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	11824	443
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	11824	443
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	133	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ONP_Ich.pdf</i>	u2WfMMptgtfpT/7KI62x3v8nOdWivP1JSQ4OVyJJcoE=
Навчальний план за ОП	<i>NPL2024_2025.pdf</i>	mmMhF81AacTzPhaw62o9FAyrW1qM7bWWH6WDg57bumU=
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)	<i>Dodatok_1_Vidpovidnist.pdf</i>	BYedTVa3ZrxcEoXnVeYIQ+zOXs1YNYJoqh9Cog+Pa8s=
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)	<i>Novicki.pdf</i>	xLRrLCvIkCroTisQKlwWm9QbSIPUyruuXryhSCNohIA=
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам)	<i>Podobailo.pdf</i>	s87sXkImC+lIA6d1/XLeyFfVnKZv+Q98ACTko+q403k=

досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)		
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)	<i>Gudkov.pdf</i>	8eOBodxqVq6R07Li3hdVDuzJ3BwRkBibb2GH8VbWrrQ =
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)	<i>Gandzyura.pdf</i>	p2i5nKPjDnA3S/oryEdPGmqdVTogLZFayCW8ynVPY/c =

1. Проєктування освітньої програми

Чи освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти? Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Національна рамка кваліфікацій визначає, що здобувач ступеня доктора філософії повинен володіти концептуальними та методологічними знаннями у галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або інноваційної діяльності в галузі біології, що передбачає розширення та переосмислення існуючих та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Програмні результати навчання ОНП Іхтіологія відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій (НРК) восьмого кваліфікаційного рівня за такими дескрипторами:

- знання (концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності): ПРН01, ПРН02, ПРН04, ПРН08;

- уміння-спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей: ПРН01, ПРН02, ПРН03, ПРН05, ПРН07, ПРН08;

- комунікація – вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях: ПРН01, ПРН03, ПРН08, ПРН09;

- автономність і відповідальність – демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення: ПРН02, ПРН03, ПРН05, ПРН07, ПРН08.

Чи зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності)?

Професійний стандарт відсутній

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів)?

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

З метою врахування інтересів та пропозицій здобувачів вищої освіти, їхніх представників залучали до розробки програми: до складу робочої групи включали випускників аспірантури к.б.н. Абрамюка І.І. (спеціальність 03.00.10 - іхтіологія), пізніше - доктора філософії Коваленко Ю.О. (ОНП Іхтіологія). Зауваження та пропозиції, що виказувалися при обговоренні на засіданнях випускової кафедри (наукового відділу), вченої ради, при здійсненні моніторингу якості та затвердженні ОНП, робочих програм навчальних дисциплін, методичного забезпечення навчального процесу, враховані під час визначення цілей та програмних результатів ОНП.

Здобувачі також мають можливість вносити свої пропозиції через Раду молодих науковців, щорічне анкетування аспірантів та під час проходження атестацій аспірантів у науковому відділі (щопівроку) та на вченій раді (щороку). Інтереси здобувачів реалізуються через можливість вибору компонентів ОНП, їх побажання враховано при оновленні навчального плану. Так було відкориговано ОК «Професійна етика науковця-викладача» та внесені зміни щодо біоетичних норм. При змінюванні програми у 2023 та 2024 роках також враховували результати анкетування випускників аспірантури попередніх років.

Тематика дисертаційних досліджень аспірантів, як наукова складова ОНП, формується з урахуванням їхніх наукових інтересів, а наукові дослідження виконуються в межах держбюджетних відомчих, конкурсних та госп.договірних НДР Інституту.

- роботодавці

Інститут гідробіології має давні традиції та значний досвід (з 1934 р.) підготовки аспірантів за спеціальністю Іхтіологія. На етапі проектування ОНП першочергово вивчали потреби зацікавлених сторін, починаючи з пропозицій внутрішніх роботодавців – провідних науковців інституту, причетних до розроблення іхтіологічних досліджень (на розширених засіданнях робочих груп, випускової кафедри – відділу відтворення риби, вченої ради), долучаючи їх пропозиції при формулюванні мети та програмних результатів навчання. Основними роботодавцями випускників аспірантури (окрім Інституту) є інші установи НАН та НААН України, ЗВО, держустанови у галузі охорони водних ресурсів та водних біоресурсів. Так, з підготовлених через аспірантуру Інституту за останні десять років фахівці-іхтіологи працювали в системі Державного агентства меліорації та рибного господарства України (Климнюк О.М., к.б.н. Бігун В.К.), у Українському державному університеті водного господарства та природокористування (к.б.н. Волкошовець О.В). На сьогодні в наукових підрозділах Інституту працюють 10 кандидатів біологічних наук за спеціальністю 03.00.10 іхтіологія та 2 доктори філософії за спеціальністю 091 Біологія (ОНП Іхтіологія). Зауваження роботодавців враховані шляхом опрацювання та узагальнення їх рекомендацій виказаних в персональному спілкуванні та отриманих у рецензіях-відгуках. В при формуванні мети та програмних результатів ОНП враховані компетенції та навички, які необхідні випускникам для наукової, викладацької та управлінської діяльності у зазначених установах.

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти враховані шляхом опрацювання та узагальнення рекомендацій, які надані під час обговорення проекту ОНП, оприлюдненого на сайті. Відгуки та рекомендації щодо формування ОНП «Іхтіологія» та їх реалізації надавали: д.б.н. проф. Гандзюра В.П., к.б.н., доц. Подобайло А.В. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), д.б.н. Новицький Р.О. (Дніпровський державний аграрно-економічний університет), чл.-кор. НАН України д.б.н. проф. Гудков Д.І. (Інститут гідробіології НАН України).

При визначенні і розподілі компонентів ОНП враховували сферу наукових інтересів, практичний досвід, кваліфікацію викладачів з урахуванням їх участі у різних публічних заходах, конференціях, долучення до оцінювання та змін ОНП закладів освіти, з якими підтримується тісна співпраця. Так, Юришинець В.І. входить до складу експертної ради за спеціальністю 101-Екологія Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Потрохов О.С. – як експерт активно співпрацює з НУБіП, Щербак В.І. – з Інститутом рибного господарства НААН України.

Випускники аспірантури мають можливість продовжувати наукову діяльність в мережі установ НАН України біологічного профілю: Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена, Інститут еволюційної екології, Національний науково-природничий музей, Інститут морської біології та ін. При підготовці ОНП робоча група знайомилася з напрямками роботи цих установ в контексті зацікавленості у програмних результатах та працевлаштуванні здобувачів.

- інші стейкхолдери

Отримані знання та вміння дають можливість випускникам аспірантури працювати в установах природно-заповідного фонду України, Рибному патрулі Державного агентства меліорації та рибного господарства, Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів України, консалтингових компаніях природоохоронного та екологічного спрямування.

Гарант ОНП зацікавлений в залученні якомога більше стейкхолдерів і активно працює в даному напрямі. Зокрема, під час корегування програми були підписані наступні угоди про співпрацю потенційними стейкхолдерами:

- Договір про наукове технічне співробітництво з Державним агентством меліорації та рибного господарства України (Київським Рибоохоронним патрулем) окреслює необхідність підготовки фахівців-іхтіологів та їх залучення до природоохоронних заходів (остання редакція договору від 2024 р.)

- Договір з державним дендрологічним парком «Олександрія» окреслює зацікавленість у співробітництві щодо створення колекцій різних видів водних організмів, зокрема – робіт по селекції та збереження генетично чистих ліній риби далекогосхідного фауністичного комплексу.

- Договір про навчально-наукове та творче співробітництво з Білоцерківським національним аграрним університетом про співпрацю підготовки студентів факультету тваринництва та водних біоресурсів, для яких Інститут є базовою установою підготовки студентів та проходження практик.

При підготовці ОНП робоча група враховувала зацікавленість цих організацій у прикладних аспектах іхтіології, що необхідні здобувачам в їхній подальшій діяльності.

Чи мета освітньої програми відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти?

Цілі ОНП відповідають Концепції розвитку НАН України до 2025 року, зокрема – в частині створення сприятливих умов для обдарованої наукової молоді, потреби у наданні високоякісних освітніх послуг, розробленні якісної наукової та науково-аналітичної продукції у сфері продовольчої безпеки, раціонального природокористування, і в останні роки – відновленні водних об'єктів, що постраждали від воєнних дій внаслідок агресії РФ.

Концепцією освітньої діяльності Інституту визначено, що місія освітньої діяльності Інституту гідробіології полягає в підготовці конкурентоспроможних фахівців у царині гідробіології та іхтіології шляхом отримання якісної безперервної освіти через поєднання сучасних методів наукових досліджень та навчання; кадрове забезпечення розбудови сучасного гідробіологічного та іхтіологічного науково-освітнього центру міжнародного рівня. Цілі ОНП відповідають стратегії та місії Інституту, серед основних наукових напрямів установи (відповідно до п. 2.1.2 Статуту)

є такі, що безпосередньо окреслюють іхтіологічну проблематику. Практичні напрями діяльності установи стосуються, зокрема, сучасних методичних прийомів у дослідженнях просторового розподілу риб та різноманіття іхтіофауни, створення біопозитивних рибопропускних споруд та рибозахисту. Перші оцінки втрат рибному населенню Нижнього Дніпра після підриву Каховської ГЕС були підготовлені співробітниками Інституту, випускники аспірантури – іхтіологи працювали над виконанням проекту НФДУ з оцінки впливу воєнних дій на екосистему р. Ірпінь.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки і спеціальності?

На сьогодні, в умовах відбиття широкомасштабної агресії з боку РФ, одним із наслідків якої є значні руйнування пов'язані з водними об'єктами критичної інфраструктури (греблі водосховищ, мости, технологічне обладнання гідроелектростанцій та водозаборів, канали та ін.), існує актуальна потреба у висококваліфікованих фахівцях, здатних оцінити ступінь негативного впливу війни на гідроекосистему та біоту (включно з рибним населенням), виявляти та знаходити шляхи розв'язання значущих екологічних проблем у сфері водних живих ресурсів, забезпечення продовольством, питною водою та ін.

Окрім цього, аналізуючи тенденції розвитку науки, спеціальності, ринку праці, підготовка іхтіолога-доктора філософії в галузі біології, передбачає набуття ним загальних і фахових компетентностей, що забезпечують здатність до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, науково-педагогічної, аналітичної роботи та інноваційної діяльності. Мета та програмні результати навчання охоплюють загальні для сучасної біології та спеціальні для предметної області (іхтіології) орієнтири особистісного розвитку сучасного науковця з набуття необхідних компетентностей. Актуальні тенденції розвитку науки і спеціальності відображені у застосуванні сучасних методів дослідження (біохімічні, молекулярно-генетичні, статистичні), принципів практичного використання результатів дослідження – збереження, невиснажливе використання та відновлення біорізноманітності, водних живих ресурсів, включно з мінопоподібними та рибами.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку ринку праці, галузевого та регіонального контексту?

Аналіз ринку праці показав зацікавленість в спеціалістах-іхтіологах у галузі контролю видобування водних живих ресурсів (рибний патруль), сучасних технологій рибництва та аквакультури (Інститут рибного господарства НААНУ, НУБІП, приватні компанії), установ природо-заповідного фонду (НПП, заповідники та ін.). Досвід та напрацювання наукових відділів Інституту іхтіологічного спрямування врахований при розробці мети та програмних результатів (ПРН4-ПРН6) ОНП, адже установа є основним роботодавцем випускників. Підготовка докторів філософії за ОНП, як кадрового резерву майбутніх докторів наук, також необхідна для забезпечення функціонування єдиної в Україні спецради з можливістю захисту докторських дисертацій за спеціальністю «Іхтіологія». Підготовка висококваліфікованих кадрів, які можуть розв'язувати комплексні іхтіологічні та гідробіологічні проблеми, що пов'язані з імплементацією в Україні законодавства ЄС (визначення референційних умов з урахуванням басейнового підходу, моніторинг екологічних елементів якості, до складу яких входять іхтіологічні показники), вирішувати управлінські проблеми у регіональних підрозділах Держрибагентства, Басейнових управліннях та проводити науково-педагогічну діяльність у ЗВО має чіткий галузевий контекст.

Регіональні аспекти освітньої програми (регіональний контекст) враховуються у наукових дослідженнях здобувачів, так дисертаційні роботи аспірантів стосуються актуальних іхтіологічних питань Карпатського регіону (Тимошенко Н.В.), водойм зони відчуження Чорнобильської АЕС (Меньковська М.О.).

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм?

В Україні немає ЗВО, де готують здобувачів ступеня доктора філософії за ОНП Іхтіологія, спеціальність 091 Біологія. Під час формування мети та програмних результатів навчання було враховано досвід провідних українських закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку фахівців у галузі біології, зокрема іхтіології. Аналіз освітніх програм ННЦ «Інститут біології та медицини» КНУ імені Тараса Шевченка, Національного університету біоресурсів та природокористування України, Дніпровського державного університету та Дніпровського державного аграрно-економічного університету дозволив визначити ключові напрями підготовки та наукових досліджень, що мають бути інтегровані в програму. Це забезпечило формування мети програми як підготовки висококваліфікованих фахівців та науковців у галузі іхтіології, здатних здійснювати фундаментальні та прикладні дослідження світового рівня. Програмні результати навчання відображають комплексний підхід та охоплюють здатність аналізувати сучасні наукові концепції іхтіології та гідробіології, використання молекулярно-генетичних, морфологічних та екологічних методів дослідження іхтіофауни, оцінку стану популяцій риб у природних та штучних екосистемах, розробку науково обґрунтованих методів ведення рибного господарства, а також формування екологічно безпечних стратегій управління водними біоресурсами. Враховано також напрацювання НПП зазначених установ, які здійснюють іхтіологічні дослідження і мають значний досвід підготовки бакалаврів та магістрів.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням досвіду аналогічних іноземних освітніх програм?

Під час формування мети та програмних результатів навчання для ОНП Іхтіологія (спеціальність 091 Біологія) враховували досвід не лише провідних українських закладів вищої освіти, а й іноземних програм у галузі біології, де ведуться іхтіологічні дослідження. Зокрема, було враховано освітні підходи та наукові напрями Інституту гідробіології та управління водними екосистемами Університету природних ресурсів і наук про життя у Відні (Австрія)) <https://boku.ac.at/oekb/hyam/>, Центру дослідження екосистем рибного господарства Морського інституту

Канади <https://www.mi.mun.ca/programs/doctorofphilosophyfisheriesscience/>, докторської програми з рибальства та водної біології Університету Міннесоти (США) <https://conssci.umn.edu/prospective/degree-options>, а також PhD-програм у сфері рибальства та аквакультури Анкарського університету (Туреччина) http://bbs.ankara.edu.tr/Ders_Program_Yeterlilikleri_Illiskileri.aspx?bno=3935&bot=1506 Використання міжнародного досвіду дозволило вдосконалити цілі та програмні результати навчання, а також сформувані вибіркові компоненти ОНП, відповідно до сучасних світових тенденцій іхтіологічних досліджень. До викладання ОК залучено провідних науковців, які мають високий фаховий рівень і тісні наукові зв'язки з міжнародними установами, що сприяє інтеграції українських досліджень у світовий науковий простір.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

43

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

0

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

10

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОНП має чітку структуру і відповідає предметній області заявленої спеціальності через досягнення програмних результатів навчання і наповнення ОНП відповідними освітніми компонентами. ОНП орієнтована на формування у здобувачів третього рівня освіти загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності за спеціальністю 091 Біологія у напрямі «Іхтіологія». ОНП спрямована на формування розвитку професійних компетентностей та повністю відповідає об'єктам вивчення та діяльності спеціальності. Цілі навчання: виробити у здобувача загальні та професійні компетенції, які дозволять йому виконати власне наукове дослідження, стати професіоналом, який здатний продукувати нові ідеї та розв'язувати комплексні проблеми у галузі природничих наук (біологія) та/або професійної дослідницько-інноваційної діяльності на основі переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, оволодіти тими якостями, які на сучасному ринку наукових послуг забезпечують конкурентну спроможність та дозволяють інтегруватися у світовий науковий простір.

Освітні компоненти, включені до ОНП, базуються на принципах системності та послідовності, становлять логічно взаємопов'язану систему навчання. Вивчення вибірових компонент ОП дозволяє формувати фахові компетентності спеціальності, що необхідні для здійснення науково-дослідницької діяльності. Вивчення обов'язкових дисциплін «Філософія науки і культури», «Іноземна мова професійного спрямування», «Актуальні проблеми сучасної біології», «Сучасна система наукової інформації, наукометрія», а також проходження асистентської педагогічної практики дозволяють формувати інтегральні, загальні і фахові компетентності за цією спеціальністю, досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Особливістю ОНП є поєднання теоретичного навчання та науково-дослідницької складової, що передбачає проведення польових та/або лабораторних досліджень з використанням сучасного наукового обладнання, обчислювальної та мультимедійної техніки, комп'ютерних програм, доступу до необхідних інтернет-ресурсів, освоєння яких дозволяє формувати компетентного науковця.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії визначено Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту та Порядком реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається через реалізацію здобувачами:

- права вибору наукового керівника та формування напрямку та теми наукового дослідження, вільним вибором освітніх компонент варіативного блоку;
- можливості обрання мови (англійська, німецька, французька, іспанська) та рівня вивчення в дисципліні «Іноземна мова професійного спрямування»;
- права на вільний вибір навчальних дисциплін в межах вибіркової складової ОНП,
- права на навчання (наукове стажування) за програмою академічної мобільності. http://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/pol_acad_mobilnist.pdf;
- можливості виконання науково-дослідної роботи відповідно до індивідуального плану;
- права на індивідуальний вибір ЗВО для проходження асистентської педагогічної практики (http://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/pol_ped_prakt_new.pdf);

- можливості участі у стипендіальних та грантових програмах, а також участі у проведенні науково-дослідних робіт. Індивідуальна освітня траєкторія відображається в індивідуальному плані підготовки доктора філософії, який погоджується з науковим керівником і затверджується вченою радою. Здобувач має право вносити зміни до індивідуального плану за погодженням із науковим керівником.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Право на вибір навчальних дисциплін здобувачів та забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентується «Порядком реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти», в якому зазначена процедура обрання вибіркових освітніх компонентів (http://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/por_viln_vibir.pdf).

Право вибору вивчення вибіркових дисциплін надається аспірантам на початку першого року навчання. Вибір навчальних дисциплін здобувачі здійснюють через подання особистої заяви на ім'я директора Інституту. Після обрання дисципліна вноситься до робочого навчального плану та є обов'язковою до вивчення.

Результати вибору навчальних дисциплін зазначаються в індивідуальному навчальному плані аспіранта в розділі «Дисципліни вільного вибору аспіранта», який затверджується вченою радою.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, здобувачі вищої освіти отримують через практичну підготовку, яка полягає:

– у проведенні наукових досліджень за темою дисертації, як наукової складової ОНП, від польових досліджень – до роботи у лабораторіях з використанням лабораторного обладнання і приладів; освоєння методичних підходів та науково-дослідних методів;

– у реалізації програми асистентської педагогічної практики, метою якої є оволодіння методологією педагогічної діяльності, якісна підготовка викладацької діяльності, оволодіння сучасними методами викладання та методикою проведення різних видів навчальних занять. Асистентська педагогічна практика регламентується відповідним Положенням;

– у вивченні дисциплін вибіркових компонентів ОНП, які направлені на отримання фахових компетентностей;

– участі здобувачів у виконанні науково-дослідних робіт певного наукового підрозділу.

Під час проходження педагогічної практики аспірант, зокрема, здобуває компетенції викладацької діяльності у закладах вищої освіти (ФК6) та відпрацьовує набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє розв'язання проблем та задач, що вимагають оновлення та інтеграції знань при критичному ставленні до сталих наукових концепцій та дотримання норм професійної етики, академічної доброчесності, формування екоцентричного наукового світогляду (ЗК2, ЗК5). Цей вид роботи передбачає проведення лекційних, практичних занять, консультацій та надає аспіранту можливість апробації результатів власного дослідження.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання

Освітня програма дозволяє забезпечити упродовж періоду навчання набуття здобувачами соціальних та комунікативних навичок через проведення семінарсько-практичних занять усіх освітніх компонентів, де вони отримують можливість публічних виступів. В Інституті запроваджена практика проведення науково-практичних конференцій молодих вчених «Сучасна гідроекологія: місце наукових досліджень у вирішенні актуальних проблем» з обов'язковою для аспірантів участю та усною доповіддю. Оволодінню такими навичками допомагають виступи аспірантів на засіданнях наукових відділів та Вченої ради зі звітом про виконання освітньої та наукової складової індивідуального плану.

Соціальні навички (soft skills) здобувачі насамперед набувають через засвоєння обов'язкових компонентів освітньої програми. Зокрема, набуття здобувачами соціальних навичок сприяє вивченню таких дисциплін як «Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень», «Професійна етика науковця-викладача», педагогічна асистентська практика та ін., що формують у них здатність організувати науково-дослідний та освітній процес, ефективно спілкуватися з широким науковим загалом.

«Іноземна мова професійного спрямування» дозволяє їм набути навички, достатні для підготовки, представлення та обговорення наукових досягнень, популяризації наукових знань.

Продемонструйте, що зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Продемонструйте, що зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Зміст ОНП має чітку структуру та взаємопов'язаність освітніх компонентів – на першому році навчання здобувачі вивчають обов'язкові компоненти, зокрема – «Філософія науки і культури», «Іноземна мова професійного спрямування», які спрямовані на набуття загальнокультурних та громадянських компетентностей, формування особистісної ідентичності сучасного українського науковця, який у своїх наукових пошуках опирається на різнобічний досвід світової та насамперед, європейської цивілізації, вирізняючи важливість національного досвіду та розбудови української науки. Інші обов'язкові компоненти ОНП також спрямовані на використання світового досвіду відповідних аспектів наукової діяльності задля формування науковця з громадянськими та моральними

принципами, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, науково-педагогічної, аналітичної роботи та інноваційної діяльності у галузі біології, іхтіології.

На другому році підготовки, з урахуванням отриманих знань та здобутих компетентностей, аспіранти опановують ОК, спрямовані на поглиблення знань зі спеціальності. На третьому році передбачена педагогічна практика, що дозволяє закріпити здобуті навички викладацької діяльності.

ОНП вибудована на принципах логічності та послідовності, переходу від загального до спеціального, що формує основу для розвитку загальнокультурних і громадянських компетентностей, набуття яких сприяє здатності аспірантів до самостійного аналізу та розуміння закономірностей суспільних процесів.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Формування навантаження здобувачів ОНП за відсутності стандарту відбувається згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в інституті.

Загальний бюджет навчального часу складає 43 кредити ЄКТС – 1290 годин: обсяг навчальних аудиторних занять – 626 годин (лекції - 157 годин, лабораторні/практичні - 469 годин), обсяг самостійної роботи здобувачів – 664 години. Дисципліни вільного вибору аспіранта – 24% загального обсягу навчального навантаження.

Навчальна складова передбачена на перших двох курсах підготовки доктора філософії, а на третьому курсі реалізується педагогічна практика. Обсяг ОНП та її окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів. Наукова складова ОНП виконується протягом усього періоду підготовки, з першого по четвертий рік, оскільки потребує значного часу для самостійної роботи, особливо у випадках збору матеріалу в природних умовах, проведення експериментів тощо. Це дозволяє здобувачам зосередитися на наукових дослідженнях та підготовці до захисту дисертації на третьому та четвертому курсах. Результати наукової роботи відображені в індивідуальному плані здобувача та можуть, за погодженням із науковим керівником, коригуватися. Здобувачі можуть вибирати форму самостійної роботи, яка направлена на засвоєння освітньої програми та сприяє активному пошуку з використанням сучасних інформаційних технологій, пошукових баз даних, формує вміння до набуття теоретичних знань та практичного досвіду.

Яким чином структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми? Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, опишіть модель та форми її реалізації

ОНП Іхтіологія є практикоорієнтованою, оскільки наукові дослідження в галузі 09 Біологія неможливі без набуття здобувачами відповідних практичних навичок, методик, алгоритмів досліджень. Практикоорієнтованість ОНП забезпечується освоєнням сукупності освітніх компонентів, за допомогою яких у здобувачів формуються необхідні компетентності (ЗК 02, ЗК 04-05, ФК 01, 03, 07) для досягнення ПРН 02, 04. Окремий наголос у набутті таких навичок робиться у курсі «Методологія та методи гідробіологічних досліджень», у якому окремі дослідницькі блоки (польові гідробіологічні дослідження, радіоекологічні методи, методи біотестування та ін.) вивчаються із залученням провідних спеціалістів-практиків, які працюють в Інституті. Інші компоненти варіативного блоку також передбачають проведення практичних занять з оволодінням певних методик. В Інституті є унікальне науково-дослідне обладнання: мікроскопи дослідницького класу, хромато-мас спектрометр, біотехнологічний комплекс, які за потреби використовуються здобувачами. Аспірантів долучають до участі в роботі Гідроекологічного товариства України. Дисертаційні роботи аспірантів окрім фундаментальної складової, мають спрямованість на вирішення актуальних практичних іхтіологічних проблем, зокрема чужорідних інвазивних видів та радіонуклідного забруднення риб.

Виконання наукової складової ОНП, набуття компетентностей при виконанні навчальної та практичної складової гарантує формування вмінь та навичок, що сприяє досягненню мети ОНП - підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі біології.

Яким чином ОП забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

Основні напрями наукових досліджень Інституту (гідробіологічний, іхтіологічний, радіоекологічний та біотехнологічний), які відображені у його Статуті (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/Statut_IHB_2022.pdf) безпосередньо стосуються низки глобальних цілей сталого розвитку, зокрема:

2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства – розробка технологій аквакультури; 6) забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією – вивчення абіотичних та біотичних компонентів прісноводних екосистем; 13) вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками – комплексні гідробіологічні дослідження гідроекосистем в умовах кліматичних змін; 15) захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття – розробка технологій з біоіндикації, моніторингу та управління екологічним станом водних об'єктів; вивчення впливу різних форм забруднення на гідробіонтів; дослідження біорізноманітності рослин та тварин (безхребетних та риб).

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на вебсторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zahalna-informatsiia>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

У Правилах прийому (https://hydrobio.kiev.ua/images/text/Pravila_pryyomu_2024.pdf) визначено порядок вступу до аспірантури, організації та проведення вступних випробувань, а також перелік необхідних документів. Починаючи з 2024 року, відповідно до нормативно-правових актів, обов'язковим є сертифікат із результатами Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) з іноземної мови та ТЗНК, з балами не нижчими за встановлені Правилами прийому.

Конкурсний відбір здійснюється за результатами фахових вступних випробувань зі спеціальності та ЄВІ (п.14 Правил прийому). Вступники подають список наукових публікацій (із копіями) для оцінки їх наукових здобутків, та готують дослідницьку пропозицію, де обґрунтовують актуальність дисертаційного дослідження, аналізують стан розробки наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній науці, описують методи дослідження та можливі шляхи розв'язання поставлених завдань. Особливості ОНП «Іхтіологія» враховано у Програмі вступних випробувань, розміщеній на сайті: https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/Progr_vstup_icht2024.pdf.

Для осіб, які вступають до аспірантури мають диплом магістра (спеціаліста) з іншої спеціальності (крім біологія) за рішенням Приймальної комісії призначається додаткове вступне випробування.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах? Яким чином забезпечується доступність цієї процедури для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регламентується Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про академічну мобільність аспірантів, докторантів та Положенням про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) аспірантів. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поінформованість про ці питання забезпечується через оприлюднення на сайті Інституту зазначених положень та порядків, а також при спілкуванні здобувачів з відділом аспірантури, науковим керівником або гарантом ОНП.

<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>

Наведіть конкретні приклади та прийняті рішення щодо визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності)

За ОНП Іхтіологія такі випадки відсутні.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та/або інформальній освіті? Яким чином забезпечується доступність цієї процедури для учасників освітнього процесу?

Питання неформальної освіти врегульовуються Законами України «Про вищу освіту» та «Про освіту» та Положенням про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) аспірантів Інституту гідробіології <https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>, яке знаходиться у відкритому доступі на сайті. Здобувачі отримують актуальну інформацію семінари, тренінги, круглі столи, курси підвищення професійної кваліфікації інформації, поширеної у групах Інституту через соціальні мережі, сайт, дошку оголошень.

Наведіть конкретні приклади та прийняті рішення щодо визнання результатів навчання отриманих у неформальній та/або інформальній освіті

Практики застосування визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті за ОНП не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, що освітній процес на освітній програмі відповідає вимогам законодавства (наведіть посилання на відповідні документи). Яким чином методи, засоби та технології навчання і викладання на ОП сприяють досягненню мети та програмних результатів навчання?

Освітній процес за ОНП «Іхтіологія» регулюється документами, розміщеними на сайті установи (<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zahalna-informatsiia>, <https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>), які постійно оновлюються відповідно до змін у законодавстві України щодо освітньої діяльності. У 2024 році було актуалізовано Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, Правила прийому до аспірантури і докторантури, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про порядок відрухування, переривання навчання, поновлення, переведення та надання академічної відпустки.

Мовою викладання ОНП є українська. Після початку повномасштабної агресії РФ у 2022 році переглянуто робочі програми (силабуси) та вилучено посилання на джерела країни-агресора. У навчальному процесі застосовуються людиноцентризований підхід, традиційні методи навчання, навчання через дослідження та викладання. Формування загальних і спеціальних компетентностей, досягнення програмних результатів передбачено робочими програмами освітніх компонентів, лекційні заняття, практична підготовка, самостійна робота та контрольні заходи сприяють набуттю компетентностей здобувачів. Наукова складова реалізується через участь у семінарах і конференціях, публікацію наукових праць, власні дослідження та підготовку дисертації.

Продемонструйте, яким чином методи, засоби та технології навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентризованого підходу. Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Студентоцентризований підхід на третьому освітньо-науковому рівні забезпечується через особистісно-орієнтоване навчання – індивідуальні та групові заняття та консультації, елементи дистанційного й електронного навчання (використання інформаційно-комунікаційних технологій, за необхідності – онлайн-консультації, обмін навчальною інформацією електронною поштою тощо). Це сприяє формуванню наукових і професійних компетентностей здобувачів.

Такий підхід реалізується і через надання можливості здобувачу формувати індивідуальну освітню та наукову траєкторії розвитку – вільний вибір наукового керівника, напряму й теми дослідницької роботи, а також вибіркових навчальних дисциплін.

Результати періодичного анкетування аспірантів свідчать про задоволеність в загальному переліком дисциплін, рівнем викладання та вирішенням питань академічної доброчесності й конфліктних ситуацій. Водночас аспіранти надали низку зауважень, які було враховано викладачами для подальшого вдосконалення освітнього процесу.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів, засобів та технологій навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Забезпечення відповідності методів навчання і викладання принципам академічної свободи для учасників освітнього процесу гарантується Положенням про організацію освітнього процесу в Інституті та реалізується через надану викладачам можливість самостійно і творчо формувати робочі програми дисциплін, обирати форми організації освітнього процесу та методи навчання. Для здобувачів академічна свобода забезпечується через право обирати наукового керівника та науковий підрозділ для виконання дослідження, тематику та методологію наукової роботи, формулювати тему дисертаційного дослідження та компоненти освітньої програми, формувати індивідуальний навчальний план та реалізувати право на академічну мобільність (у т.ч. міжнародну). Участь здобувачів у наукових семінарах та вибраних ними конференціях сприяють вільному обговоренню їх наукових напрацювань.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів надається здобувачам після зарахування під час їх ознайомлення з ОНП та робочими програмами навчальних дисциплін, а також через силабуси, які розміщені на сайті Інституту (<http://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/navchalnyi-protses>). З цими матеріалами здобувачі ознайомлюються на початку першого навчального року, а на першому занятті з кожної дисципліни здобувачам доносять специфіку викладання дисципліни, детальний порядок і критерії оцінювання.

Аспірант в індивідуальному плані зазначає ОК на весь період підготовки та поточний рік, обсяг наукової роботи та терміни. Погоджений з науковим керівником план затверджується на засіданні відділу та на вченій раді протягом двох місяців з дня зарахування.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії наведено Положенні про організацію освітнього процесу та Положенні про асистентську педагогічну практику аспірантів Інституту гідробіології : (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/2025/1_1_24_Polozh_Osv_Prots_IHB_2024_2025.pdf) (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/pol_ped_prakt_new.pdf)

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

В Інституті гідробіології створені необхідні умови для поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП, що відповідає основним принципам підготовки доктора філософії в Україні та міжнародному освітньому просторі.

Протягом навчання в аспірантурі здобувач має виконати ОНП, провести власне наукове дослідження та захистити дисертаційну роботу, що передбачено Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти. Здатність виконувати наукові дослідження у здобувачів формують освітні компоненти (ОК1.1.04-1.1.05, 2.1.01-2.3.03). Виконання індивідуальних завдань через самостійну пошукову і наукову роботу сприяє формуванню відповідних ОНП дослідницьких компетентностей, зокрема, загальних – ЗК.01, ЗК.02, ЗК.04 та фахових – ФК.02 – ФК.4.

В Інституті діє Рада молодих учених, в складі якої активно працюють аспіранти, що забезпечує їхню участь у науково-організаційній діяльності.

Поєднання теоретичних знань здобутих при виконанні освітньої складової ОНП та наукових досліджень підтверджуються участю здобувачів виконанні науково-дослідних робіт. Одразу після зарахування аспірантів долучають до виконання держбюджетної науково-дослідної теми свого відділу, їх як виконавців обов'язково включають у робочі плани підрозділу. Окрім цього, аспіранти Інституту активно залучаються до виконання грантів та конкурсних проєктів. Наприклад, аспіранти Шлапак О.О., Вакарова Д.А. брали участь у виконанні Гранту

Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень на 2018 р.; аспіранти Павловський В. та Ганжа Д.Д. – Гранту за конкурсом НФДУ «Підтримка досліджень провідних та молодих учених» на 2020-2022 рр., а Меньковська М. – Гранту НФДУ Конкурс НФДУ «Передова наука в Україні» на 2024–2026 рр.

За результатами наукових досліджень здобувачі під керівництвом наукових керівників готують та публікують статті, зокрема і в журналі категорії А «Гідробіологічний журнал», який перевидається як Hydrobiological Journal; беруть участь у конференціях, зокрема, у науково-практичній конференції молодих учених «Сучасна гідроекологія: місце наукових досліджень у вирішенні актуальних проблем», організатором якої є Рада молодих учених Інституту. В освітньому процесі використовуються напрацювання науковців Інституту, на сайті розміщені їх профілі в ORCID, у мережі <https://www.researchgate.net/>, є бази публікацій, зокрема і тих, що індексуються базами Scopus, WoS та ін.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Робочі програми ОК розглядаються щороку, після обговорення затверджуються на засіданні вченої ради інституту. Протягом року проходить опитування здобувачів освіти, випускників та роботодавців (через анкетування та в особистому спілкуванні з гарантом) щодо змін вмісту навчальних дисциплін. Розглядаються рекомендації, які надаються як відгуки чи рецензії, їх аналізують на засіданнях випускових кафедр, вченої ради. За потреби, побажань чи власних ініціатив викладачі оновлюють зміст ОК.

Оновлення змісту навчальних дисциплін відбувається на основі включення новітніх наукових досягнень і сучасних практик, що викладачі отримують та узагальнюють завдяки їхній співпраці у міжнародних проектах, участі у фахових конференціях, в.т.ч. і міжнародних, стажуванні, роботі над спільними публікаціями у закордонних виданнях. Як приклад наведемо оновлення лекційних матеріалів, практичних і лабораторних занять та науково-методичну базу освітнього процесу, зокрема, д.б.н. Юришинцем В.І. оновлено зміст освітньої компоненти «Актуальні питання сучасної біології» включенням застосування сучасних методів та новітніх підходів ідентифікації коронавірусу SARS-CoV-2 із застосуванням молекулярно-генетичних методів та антитіл до вірусу – за допомогою імуноферментного аналізу. Семенюк Н.Є. оновила зміст курсу «Професійна етика науковця-викладача» у зв'язку зі змінами у світових тенденціях природоцентрованої та гуманної науки. Крім того, до всіх освітніх компонентів внесені зміни в рекомендовану літературу, а саме, видалено посилання на джерела, видані в рф. Зміни у робочих програмах регламентуються «Положенням про робочі програми навчальних дисциплін» та «Положенням про проектну групу, групи забезпечення спеціальності та робочу групу оновлення освітніх програм».

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація діяльності Інституту гідробіології відбувається через встановлення та розвиток міжнародної співпраці із науково-дослідницькими установами та закладами вищої освіти, зокрема, договори про співробітництво з:

- Університет Казімежа Великого м. Бидгощ, Польща (Kazimierz Wielki University);
- Інститут електроніки і сенсорних матеріалів Технічного Університету Гірничої Академії у Фрайберзі, Німеччина (Institute of Electronic and Sensor Materials) Umwelt der TU Bergakademie Freiberg);
- Інститут гідробіології та управління водними екосистемами Університету природних ресурсів та наук про життя м. Відень, Австрія (Institute of Hydrobiology and Aquatic Ecosystem Management of the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, Austria);
- Національний інститут сільськогосподарських та харчових досліджень та технологій м. Мадрид, Іспанія (National Institute of Agricultural and Food Research and Technology).

Міжнародній співпраці сприяє участь науковців та аспірантів у міжнародних конференціях, семінарах, тренінгах (<http://hydrobio.kiev.ua/ua/povyny>). Аспіранти мають можливість користуватися міжнародними інформаційними ресурсами та базами даних, до яких Інститут має доступ.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Яким чином форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому?

У межах освітніх компонент ОНП застосовуються форми контролю, передбачені Положенням про організацію освітнього процесу: поточний контроль (презентації, доповіді, реферати тощо) та підсумковий контроль (диференційований залік, іспит). Робочі програми ОК та силабуси містять інформацію про форми контролю, програмні результати та критерії оцінювання, інформація про які надається аспірантам на початку курсу. Поточний контроль проводиться у формі опитувань, дискусій, письмових робіт, підготовки доповідей або презентацій на визначену тему чи за результатами дисертаційного дослідження.

За результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю у процесі навчання відбувається накопичення рейтингових балів. Підсумкова оцінка іспиту визначається як сума балів за всіма успішно оціненими результатами навчання та оцінкою під час складання іспиту. За результатами підсумкового контролю визначається рівень засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни та досягнення програмних результатів. Виконання індивідуальних завдань за темою дисертації контролює науковий керівник. Атестація аспірантів, відповідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти, передбачає звіт про виконання індивідуального плану на засіданні відділу (двічі на рік) та звіт на вченої раді (щорічно). Індикатором успішності ОНП є підготовка сучасного конкурентоспроможного іхтіолога-науковця, здатного створювати нові фундаментальні

знання з практичною цінністю та захистити кваліфікаційну роботу на здобуття ступеня доктора філософії.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Чіткість і зрозумілість контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень забезпечується через ознайомлення здобувачів із робочими програмами навчальних дисциплін, силабусами та навчальними планами, розміщеними на сайті Інституту (посилання).

На ознайомчій зустрічі аспірантів 1-го року навчання заступник директора з наукової роботи, наукові керівники, завідувач аспірантури та представники наукових відділів інформують аспірантів про нормативні документи, розміщені на сайті, та особливості роботи структурних підрозділів.

На зустрічі з гарантом аспіранти знайомляться з ОНП, навчальним планом і графіком освітнього процесу.

Викладачі на вступних лекціях пояснюють аспірантам форми контрольних заходів та критерії оцінювання з відповідних дисциплін. Робочі програми та силабуси містять програмні результати навчання та способи оцінювання рівня їх досягнення, вони розміщені на сайті інституту у вільному доступі.

Аспірантів заздалегідь інформують про терміни підготовки та затвердження тем дисертаційних робіт, вимоги до атестації у наукових підрозділах, звітування перед вченою радою, а також про форми контролю виконання індивідуального плану підготовки, який передбачає презентацію індикаторів успішності. За потреби наукові підрозділи та вчена рада можуть коригувати терміни виконання та контрольні показники.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про робочі програми відповідної дисципліни аспірантам повідомляється на початку викладання, з електронним варіантом програми, формами контролю та критеріями оцінювання можна ознайомитися на сайті Інституту (<http://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/navchalnyi-protses>).

Інформація про зміст, структуру, кількість й тематику обов'язкових робіт (форми контрольних заходів та критерії оцінювання) доводяться викладачами до аспірантів у перші дні навчання.

Також на сайті викладені силабуси навчальних дисциплін, звідки можна почерпнути інформацію про зміст, структуру та контрольні заходи навчальної дисципліни. Учасники освітнього процесу належно поінформовані про процедуру проведення контрольних заходів.

Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здійснюється шляхом бесід, обговорень та анкетування здобувачів.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)? Пр продемонструйте, що результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Під час реалізації ОНП застосовуються дві форми атестації: проміжна та підсумкова.

Проміжна атестація спрямована на контроль виконання індивідуального плану навчальної та наукової підготовки здобувача. Вона охоплює три складові: освітня складова – складання освітніх компонентів відповідно до навчального плану; науково-дослідницька складова – виконання індивідуального дослідницького плану; практична складова – проходження асистентської педагогічної практики. Атестація проводиться раз на рік на засіданні вченої ради, а звітування – двічі на рік на засіданнях відділу.

Підсумкова атестація здобувачів за ОНП Іхтіологія здійснюється відповідно до Порядку проходження процедури захисту дисертації та присудження ступеня доктора філософії шляхом публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Доступність до інформації щодо проведення контрольних заходів для учасників освітнього процесу забезпечується наданням інформації щодо зазначених нижче документів на консультаціях здобувачам під час їхньої підготовки та через розміщення на сайті Інституту наступних документів (<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>):

- Положення про організацію освітнього процесу у Інституті гідробіології НАН України;
- Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Інституті;
- Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів Інституту гідробіології Національної академії наук України;
- Положення про апеляційну комісію.

Робочі програми та силабуси навчальних дисциплін містять інформацію про контрольні заходи та програмні результати навчання, що мають бути досягнуті (<http://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/navchalnyi-protses>).

Яким чином процедури проведення контрольних заходів забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність екзаменаторів та процедури запобігання і врегулювання конфлікту інтересів унормовані (<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>):

- Положенням про організацію освітнього процесу у Інституті гідробіології НАН України

- Положенням про апеляційну комісію Інституту гідробіології НАН України;
- Положенням про кодекс академічної доброчесності.

Також об'єктивність екзаменаторів забезпечується публічним проведенням контрольних заходів та єдиними вимогами до усіх учасників процесу (тривалість контрольного заходу, кількість завдань, критерії оцінювання). Конфліктних ситуацій, які були б зумовлені необ'єктивністю екзаменаторів, чи подання заяв до апеляційної комісії, не було.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу, аспірантам, які за результатами екзаменаційної сесії мають заборгованість з 1-2 дисциплін, наказом директора Інституту може бути надано право на їх ліквідацію. Такі випадки були при проходженні контрольних заходів – модулів та іспитів аспірантами Прімачовим М.Т. та Куриленком О.В., які двічі проходили курс та складали іспити з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С1».

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Врегулювання процедури та порядок оскарження здобувачами результатів контрольних заходів може відбуватися відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про апеляційну комісію (<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>).

У випадку оскарження результатів проведення контрольного заходу аспірант звертається із заявою, яку подає особисто директору Інституту. Наказом директора створюється апеляційна комісія, яка протягом двох днів має розглянути заяву та прийняти рішення: задовольнити або відхилити заяву. Якщо в результаті розгляду апеляції приймається рішення про зміну попередніх результатів контрольного заходу, то нова оцінка виставляється в протоколі апеляційної комісії, а потім – у документах здобувача за підписом голови комісії. Порядок оскарження результатів атестації здобувачів відбувається відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44). Під час публічного захисту кваліфікаційної роботи здійснюється аудіо- / відеозапис для уникнення конфліктної ситуації. За роки підготовки докторів філософії в Інституті подання заяв та розгляду апеляцій не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності відображені у Положенні про організацію освітнього процесу та у Положенні про кодекс академічної доброчесності. Питання запобігання академічній недоброчесності, ознайомлення аспірантів з «Етичним кодексом ученого України», з використання програмного забезпечення для перевірки наукових публікацій та дисертаційних робіт на наявність плагіату розглядаються у процесі викладання дисциплін «Професійна етика науковця і викладача», «Методологія підготовки та представлення дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень» та «Сучасна система наукової інформації, наукометрія, трансфер технологій та управління проектами». Питання правових і технічних складових академічної доброчесності є одними з базових питань співпраці наукового керівника з аспірантами. Питання забезпечення перевірки дисертацій здобувачів на наявність плагіату покладено на відділ науково-технічної інформації Інституту.

Випадків плагіату в наукових публікаціях та дисертаційних роботах аспірантів Інституту не було.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності? Вкажіть посилання на репозиторій ЗВО, що містить кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ОП

У процесі викладання дисциплін «Професійна етика науковця і викладача», «Методологія підготовки та представлення дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень» та «Сучасна система наукової інформації, наукометрія, трансфер технологій та управління проектами» аспіранти знайомляться з можливостями програмного забезпечення для перевірки дисертаційних робіт на наявність плагіату, як приклад, використовуючи наступні ресурси: <https://unicheck.com/uk-ua>, <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Запобігання порушення академічної доброчесності аспірантами, а саме - перевірка наукових публікацій та дисертацій, правильність оформлення цитування використаної літератури покладена на їхніх наукових керівників. Перевірка наукових та освітніх робіт на плагіат здійснюється за допомогою Інтернет-сервісів, зокрема, сервісу StrikePlagiarism. За потреби додаткова перевірка може здійснюватися іншими системами, які є у вільному доступі.

Під час процедури підготовки до захисту дисертації здобувачів проходять обов'язкову перевірку на плагіат з використанням відповідних платформ та програмних засобів (<https://unicheck.com>; <https://StrikePlagiarism.com>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

В Інституті запроваджені принципи академічної доброчесності, які регламентовані Положенням про кодекс академічної доброчесності Інституту гідробіології. Щодо здобувачів передбачено, що у своїй освітній та науковій діяльності вони повинні дотримуватися моральних норм, правил етичного поведінки та принципів академічної доброчесності: самостійно виконувати освітні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання; надавати адекватні посилання на джерела використаної інформації (ідеї, розробки, твердження,

відомості); дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, науково- педагогічної) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності покладено як на здобувачів ступеня доктора філософії, так і на наукових керівників та викладачів, які забезпечують безпосередній первинний контроль якості виконання аспірантом наукової складової освітньої програми.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Порушення академічної доброчесності регулюється Положенням про кодекс академічної доброчесності. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності: можуть отримати незадовільну оцінку за результатами контрольного заходу; повторно проходити оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторно проходити освітню компоненту програми; за значні порушення аспіранти можуть бути відраховані з аспірантури Інституту гідробіології. За час підготовки аспірантів ОНП Іхтіологія випадків порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу не було.

6. Людські ресурси

Продемонструйте, що викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

До реалізації ОНП залучено працівників Інституту, які спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують з огляду на їх кваліфікацію та професійний досвід, з урахуванням вимог Постанови КМУ від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».

Усі викладачі, задіяні у ОНП, мають наукові ступені докторів та кандидатів наук у галузі біології (03.00.10 – іхтіологія, 03.00.17 – гідробіологія), 70% освітніх компонент викладають доктори наук. Високу кваліфікацію викладачів підтверджує наявність необхідної кількості фахових публікацій у журналах, що індексуються Scopus / Web of Science, фахових виданнях України. Стаж роботи усіх викладачів перевищує 5 років роботи на наукових посадах. В установі працює понад 50 кандидатів та 13 докторів наук, які формують кадровий резерв працівників, які можуть бути задіяні в освітній діяльності. Викладачі ОНП працюють над підвищенням власної кваліфікації, освоюючи курси, що покращують їхній викладацький рівень. Семенюк Н.Є. у 2024 р. у рамках підвищення кваліфікації пройшла курс «Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів» на освітній платформі Prometheus (60 годин, 2 кредити ЄКТС) та отримала сертифікат про успішне завершення курсу, у 2024-2025 рр. – підвищення кваліфікації у Житомирському державному університеті імені Івана Франка, тема стажування: «Методика викладання біології у закладах вищої освіти» (180 годин). В.І. Юришинець успішно пройшов курс «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» на освітній платформі Prometheus, отримав сертифікат.

Продемонструйте, що процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

В Інституті як науковій установі у штатному розписі не передбачено посад науково-педагогічних працівників. Наукові працівники, задіяні у провадженні освітньої діяльності, отримують належні рейтингові бали в процедурах внутрішнього кваліфікаційного оцінювання. Певним елементом відбору є процедура вибору здобувачами варіативних компонентів ОНП, яка базується на зацікавленості у дисциплінах певного спрямування та рейтингах викладачів. Необхідний рівень професіоналізму викладачів забезпечується через залучення до освітнього процесу провідних фахівців Інституту, які мають науковий ступінь, вчене звання, відповідний стаж наукової / науково-педагогічної роботи, наукові публікації, зокрема і у виданнях, віднесених до наукометричних баз Scopus, WOS, та проводять активну дослідницьку роботу. Так, доктори біологічних наук, результати наукових досліджень яких опубліковано у рейтингових виданнях (Q3, Q2), викладають дисципліни: «Фізіологія та біохімія риб», «Актуальні проблеми сучасної іхтіології» – завідувач відділу розвитку риб д.б.н. за спеціальністю Іхтіологія Потрохов О.С., «Актуальні проблеми сучасної біології», «Методологія та методи гідробіологічних досліджень» – завідувач відділу санітарної гідробіології та гідропаразитології д.б.н. проф. Юришинець В.І.; «Актуальні проблеми сучасної гідробіології» провідний науковий співробітник д.б.н. проф. Щербак В.І. та ін.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

На сьогодні Інститут виступає головним роботодавцем аспірантів-випускників, підготовка яких є основним «джерелом» поповнення висококваліфікованих кадрів установи. Залучення провідних фахівців установи як наукових керівників аспірантів дозволяє впливати на формування індивідуальної траєкторії їхньої підготовки, коригування робочих програм освітніх компонентів у напрямку необхідному у конкретних проблемних дослідженнях.

Ознайомлення з потенційними роботодавцями відбувається також під час наукових заходів, які проходять в Інституті – семінарів, круглих столів, засідань вченої ради, конференцій та інших наукових зібрань. Представники установ, що можуть бути роботодавцями, запрошуються на семінари, на яких аспіранти доповідають результати наукової роботи, та захист дисертаційних робіт, який відбувається на засіданнях спеціалізованих рад Інституту. В Інституті в рамках виконання міжнародних та національних наукових проєктів підтримуються традиції проведення семінарів, круглих столів та лекцій вченими з іноземних та вітчизняних установ, до організації та участі у яких залучаються аспіранти. Це, зокрема: Міжнародний україно-японський науковий семінар «Водоймище-охолоджувач Чорнобильської АЕС на стадії виведення з експлуатації»; Круглий стіл «Чужорідні види гідробіонтів континентальних водойм України; науково-практичний семінар «Використання наукових розробок у запровадженні сучасних підходів щодо оцінки забруднення води та донних відкладів прісноводних екосистем», 2024 р. та ін.

Яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Участь у освітньому процесі є важливою складовою рейтингу науковців в Інституті. Підготовка викладачів до лекційних та практичних занять потребує від них ознайомлення з актуальними сучасними науковими досягненнями, постійного відслідковування сучасних тенденцій в методологічній та методичній наукових базах, знання сучасних методів аналізу та представлення інформації. Все це сприяє професійному розвитку викладачів, які посідають чільні місця у рейтингу науковців установи. Участь у викладацькій роботі враховується при розподілі премій з економії ФЗП.

Високий професійний рівень викладачів засвідчує атестація наукових працівників, що проводиться відповідно до «Положення про атестацію наукових працівників» щоп'ять років. З метою визначення професійного рівня працівників в Інституті проводиться внутрішнє рейтингове оцінювання науковців, один із розділів якого враховує педагогічну діяльність. Оцінювання професійності викладачів проходить і за результатами анкетного опитування аспірантів. Професійному зростанню сприяє участь науковців у конкурсах на отримання грантів та їх виконання. У 2016–2024 рр. науковці виконували 30 міжнародних та українських грантів, включно з 3 проєктами НФДУ.

Наведіть конкретні приклади заохочення розвитку викладацької майстерності

В Інституті система стимулювання викладачів діє через внутрішнє рейтингове оцінювання, у якому педагогічній діяльності приділено значне місце, як наслідок – матеріальне та моральне заохочення (преміювання, стажування, отримання вчених звань). Участь у викладацькій роботі враховується при розподілі премій з економії ФЗП. Під час обмежувальних карантинних заходів викладачі освоїли не лише дистанційні методи презентації лекцій, але й поєднання очної (присутні в залі аспіранти) та дистанційної (здобувачі спостерігають за лекцією на екранах пристроїв) форм занять. В умовах воєнного періоду викладачі були вимушені освоїти викладання за умов переривання заняття повітряними тривогами, періодичного зникнення світла та зв'язку.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином навчально-методичне забезпечення, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) ОП забезпечують досягнення визначених ОП мети та програмних результатів навчання

В структурі Інституту 8 наукових відділів, біотехнологічний комплекс, науково-організаційні відділи: наукова бібліотека з читальним залом, архів, дві гідробіологічні станції, редакція наукового журналу «Гідробіологічний журнал». Інститут має достатні фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення для досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Бібліотека має читальний зал 85,9 м², фонди бібліотеки – понад 66 тис. прим., є доступ до мережі бібліотек, існує електронний каталог бібліографічних описів з пошуковим апаратом. Існує доступ до наукових баз даних SCOPUS, Web of Science. Приміщення, які виділені для забезпечення навчальної діяльності (загальна площа дисциплінах 443 м²), відповідають санітарно-технічним нормам, обладнані необхідними технічними засобами (мультимедіа, комп'ютери, вимірювальна техніка). У навчанні задіяні сучасні новітні прилади Центру колективного користування: хромато-маспектрометр Agilent 1200, сучасні мікроскопи, спектрофотометри, гамма-спектроскопічна система (GS System) та ін. Біотехнологічний комплекс слугує експериментальною базою для проведення досліджень з контрольованими умовами. Білоцерківська експериментальна гідробіологічна станція Інституту має рибоводні ставки, які використовуються здобувачами як модельні водні об'єкти для проведення експериментальних досліджень. На сайті Інституту розміщені робочі програми та силабуси навчальних дисциплін ОП та методичне забезпечення. Аспіранти повністю забезпечені гуртожитками (Управління справами НАНУ).

Продемонструйте, яким чином заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Інститут забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до різних інформаційних ресурсів. Здобувачі користуються матеріалами наукової бібліотеки та її електронними каталогами (<https://https://hydrobio.kiev.ua/ua/struktura/naukovo-dopomizhni-pidrozdily/naukova-biblioteka>, <https://http://www.irbis->

nbnv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nas/cgiirbis_64.exe?

C21COM=F&I21DBN=NANU028&P21DBN=NANU028&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=

Викладачі та здобувачі мають безоплатний доступ до платформ Web of Science, Scopus, Research4Life, Springer та ін. Лекційні приміщення та лабораторії обладнані необхідними технічними засобами (мультимедіа, комп'ютери, вимірювальна техніка, підключення до мережі Інтернет, Wi-Fi).

Опишіть, яким чином освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Освітнє середовище Інституту дозволяє задовольнити потреби та інтереси аспірантів через доступ до навчальних, науково-дослідницьких ресурсів та інфраструктури установи, що необхідно для виконання освітньої та наукової складової індивідуального плану здобувача. Здобувачу пропонується отримання всіх видів відкритої наукової інформації; участь у виконанні НДР підрозділу, до якого він прикріплений; можливість участі у конкурсах на отримання стипендій і грантів. В Інституті гідробіології видається періодичне наукове видання «Гідробіологічний журнал»/«Hydrobiological Journal» (Scopus), аспіранти публікуються у цьому виданні поза редакційною чергою. Під час обмежувальних карантинних заходів почали застосовуватись не лише дистанційні методи презентації лекцій, але й поєднання очної (присутні в залі аспіранти) та дистанційної (здобувачі спостерігають за лекцією на екранах пристроїв) форм занять. В умовах воєнного періоду викладання здійснюється за умов переривання заняття повітряними тривогами, періодичного зникнення світла та зв'язку.

Найближче обладнане укриття цивільного знаходиться у станції м. Оболонь, або сховище за адресою пр. Володимира Івасюка, 10-а, куди здобувачам пропонується пройти у випадку оголошення повітряної тривоги. Приміщення, де проходять заняття, пройшли обстеження на відповідність протипожежним та санітарним умовам. Здобувачі та викладачі проходять регулярні інструктажі з техніки безпеки, що відображено у відповідних журналах. В Інституті є медпункт, призначено відповідальну особу за психологічну підтримку.

Опишіть, яким чином заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою.

Механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки аспірантів налагоджені та працюють через викладачів, відділ аспірантури та вченого секретаря, профспілковий комітет, Раду молодих вчених; аспіранти за необхідності можуть звернутися до дирекції – заступника директора з наукової роботи та безпосередньо до директора Інституту; призначено особу, відповідальну за психологічну підтримку.

Інформаційна підтримка аспірантів здійснюється через сайт Інституту, групи у мережах комунікацій viber, facebook, Ради молодих науковців та аспірантської спільноти, ПК.

Для забезпечення освітньої підтримки на сайті розміщено необхідну інформацію про ОНП і навчальні плани. Аспіранти мають вільний доступ до навчально-методичних матеріалів, наукових праць, що є у бібліотеці та у відділах. Консультативна підтримка аспірантів ведеється, перш за все, їхніми науковими керівниками, вони мають можливість отримати додаткові консультації керівників та науковців з відділів, до яких прикріплений аспірант та підрозділів, на які покладені функції випускових кафедр. За потреби консультації аспірантам надають фахівці установи та інших закладів. Соціальна підтримка аспірантів відбувається через призначення та виплату їм державної стипендії встановленого розміру відповідно до рішення стипендіальної комісії Інституту. За наявності коштів аспірантам наприкінці року виплачується матеріальна допомога відповідно до «Порядку використання коштів, що можуть бути використані для надання матеріальної допомоги та заохочення аспірантам».

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Інститут має достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Передбачені умови доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та маломобільним особам (пандуси, ліфти). За ОНП Іхтіологія навчається аспірант з особливими освітніми потребами– В. Воробйов.

Продемонструйте наявність унормованих антикорупційних політик, процедур реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Освітній процес в Інституті базується на принципах науковості, відкритості, доступності, єдності і наступності освітнього процесу, безперервності, поєднання освітньої та наукової діяльності. Політика інституту, зокрема й у галузі освітньої діяльності, спрямована на засудження гендерного насильства та сексуальних домагань та булінгу, на запобігання конфліктним ситуаціям.

В установі призначено особу, відповідальну за антикорупційну політику.

В Інституті конфліктних ситуацій (включаючи пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією, нестатутними відносинами та корупцією) не виникало. Появі конфліктних ситуацій запобігає доступність та відкритість до спілкування та контролю як представників адміністрації, так і керівників наукових підрозділів, Ради молодих вчених, Профспілкового комітету, колективу.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі на своєму вебсайті

Розроблення, затвердження, моніторинг та зміни до ОНП визначаються наступними документами: Положення про організацію освітнього процесу в Інституті гідробіології НАН України (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/2025/1_1_24_Polozh_Osv_Prots_IHB_2024_2025.pdf). Положення про проектну групу, групи забезпечення спеціальності та робочу групу оновлення освітніх програм в Інституті гідробіології НАН України (http://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/pol_proekt_grupa.pdf). Інститут послідовно дотримується визначених процедур розроблення, моніторингу, затвердження та перегляду ОНП.

Яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Періодичний перегляд ОНП відбувається за результатами її моніторингу з метою визначення відповідності отриманих результатів Національній рамці кваліфікацій та іншим керівним документам, законодавству, удосконалення ОНП. Моніторинг ОНП здійснюється через такі засоби як бесіди й анкетування здобувачів, з ініціативи членів робочої групи ОНП, при спілкуванні з зацікавленими сторонами (наукові працівники та НПП закладів освіти), порівняння ОНП Іхтіологія з іншими суміжними ОНП та ін. Перегляд ОП відбувався в 2021, 2023 та 2024 роках. Останній перегляд істотно розширив формулювання стосовно наукової складової програми, індикаторів її виконання у різні роки навчання. Ці зміни були також обґрунтовані останніми змінами в законодавстві України, яке регламентує освітню діяльність.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх пропозиції беруться до уваги під час перегляду ОП

Залучення аспірантів до процесу перегляду ОНП, забезпечення її якості, оцінювання ОНП та роботи викладачів відбувається через роботу аспірантів у складі Ради молодих вчених – до складу РМВ входили аспіранти Вакарова Д.А., Кофонов К., Шлапак О.О., Леонтєва Т.О., Коваленко Ю.О., Жорова А.В.; через анкетування аспірантів – проведення моніторингу задоволеності ОНП, їх побажання та інтереси були враховані при оновленні ОНП в 2021 р. через актуалізації курсу «Професійна етика науковців»; через внесення своїх пропозицій у форму на сайті інституту. З метою якнайширшого долучення здобувачів до перегляду ОНП до складу робочої програмної групи ОНП включали молодих науковців, які навчалися успішно захистилися за спеціальністю іхтіологія (к.б.н. Абрам'юк І.І., PhD Коваленко Ю.О.).

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП?

Аспіранти Інституту беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОНП в Інституті через їх долучення до обговорення ОП у наукових підрозділах (випускових кафедрах), Вченій раді Інституту, через Раду молодих учених Інституту, до складу якої входять аспірантів. Представники Ради молодих входять до складу Вченої ради Інституту, та мають змогу донести інтереси здобувачів під час обговорення ОНП та робочих програм ОК. Під час навчання проводяться анкетування здобувачів, що дозволяє здійснювати аналіз та за необхідності реагувати на виклики.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Інститутом укладено договори про співпрацю (21 чинний договір) з установами, які можуть бути роботодавцями, і які залучаються до процесу забезпечення якості освітніх програм, зокрема ЗВО: «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Національний університет «Києво-Могилянська академія»; Національний транспортний університет; Житомирський державний університет імені Івана Франка; Львівський національний університет імені Івана Франка; Національний університет біоресурсів і природокористування України; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Національний університет харчових технологій; Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка; Білоцерківський національний аграрний університет; Університет Григорія Сковороди в Переяславі та ін. Роботодавці залучаються до обговорення рівня підготовки аспірантів під час проходження ними асистентської педагогічної практики, їхніх наукових досліджень при атестації аспірантів, захисті дисертаційних робіт. Інтереси роботодавців доносяться під час проведення наукових семінарів, круглих столів, конференцій та інших заходів, які проходять в Інституті.

Інститут, як основний роботодавець випускників аспірантури, моніторить забезпечення науковими кадрами підрозділів для реалізації стратегії розвитку установи, основних наукових напрямів роботи, що враховується при роботі з вступниками до аспірантури, виборі теми і методів досліджень, мотивації та участі їх у наукових проектах та держбюджетних темах.

Опишіть практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП (зазначте в разі проходження акредитації вперше)

Інформація щодо кар'єрного шляху випускників аспірантури та працевлаштування аспірантів збирається службою ученого секретаря та відображається у щорічних звітах про працевлаштування аспірантів, дані враховуються при підготовці довідки щодо ефективності діяльності аспірантури при проведенні конкурсу для участі у відборі виконавців державного замовлення на підготовку наукових кадрів через аспірантуру, при оцінюванні ефективності діяльності наукових підрозділів та Інституту.

Продемонструйте, що система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійсненого через опитування заінтересованих сторін

У процесі здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОП істотні недоліки не виявлені. За результатами моніторингу рівня задоволеності здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії освітньо-науковою програмою виявлено, що здобувачі: оцінили набуті компетенції ОП для подальшої роботи як потрібні (100%); задоволені сучасним рівнем викладання дисциплін за ОП (понад 90%); високо оцінили роботу наукових керівників дисертацій (100%); в цілому задоволені рівнем наукового обладнання та інфраструктурою (80%); задоволені вирішенням питань академічної доброчесності та конфліктних ситуацій (майже 100%). З метою залучення до процесу періодичного перегляду ОП та забезпечення її якості до складу робочої групи включено нещодавніх випускників аспірантури.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та рекомендації з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

ОП Іхтіологія тричі проходила умовну акредитацію, в 2023 році було враховано зауваження щодо необхідності більш детального підтвердження кваліфікації викладачів, задіяних у реалізації ОП, було опубліковано методичні праці викладачів. Семенюк Н.Є. у 2024 р. у рамках підвищення кваліфікації пройшла курс «Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів» на освітній платформі Prometheus (60 годин, 2 кредити ЕКТС) та отримала сертифікат про успішне завершення курсу, у 2024-2025 рр. – підвищення кваліфікації у Житомирському державному університеті імені Івана Франка без відриву від основного місця роботи шляхом стажування (24.11.2024–25.01.2025), тема стажування: «Методика викладання біології у закладах вищої освіти» (180 годин). В.І. Юришинець – успішно пройшов курс «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» на освітній платформі Prometheus, отримав сертифікат. О.О. Усов пройшов курс та отримав сертифікат «Запобігання сексуальній експлуатації та нарузі. Реагування та протидія. Курс для практикуючих спеціалістів у сфері громадського здоров'я в Україні».

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП

Академічна спільнота Інституту залучена до процедури внутрішнього забезпечення якості ОП через участь у процесах розгляду ОП і робочих навчальних програм у наукових підрозділах, які призначені як випускові кафедри, в робочій групі з розробки ОП; у процесі їх обговорення та затвердження вченою радою Інституту, через наукове керівництво роботою здобувачів над дисертаційним дослідженням; підготовку спільних з здобувачами наукових публікацій; через організацію наукових конференцій та з'їздів, участь у них учасників академічної спільноти та обговорення питань стосовно удосконалення освітнього процесу, а також участь у контролі та здійсненні виконання освітньої та наукової діяльності аспірантів. Науковці Інституту залучаються до тренінгів з метою ознайомлення аспірантів з приладною базою сучасного обладнання та новітніми методиками і технологіями, які має Інститут.

Продемонструйте, що в академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти

Культура якості освіти в Інституті формується як результат реалізації Концепції освітньої діяльності Інституту гідробіології Національної академії наук України (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/nakaz2024/Concept_Education.pdf), в якій окреслено основні принципи освітньої діяльності Інституту: інтеграція науково-дослідницької роботи, навчання, інноваційної та виробничої діяльності; побудова освітніх програм на компетентнісній основі відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій та стандартів вищої освіти (рекомендацій та наявного досвіду інших ЗВО у галузі біології); забезпечення незалежної та об'єктивної оцінки результатів навчання; відповідність змісту навчання потребам ринку праці і перспективам розвитку галузей економіки дотичних до гідробіології та іхтіології; забезпечення рівності доступу громадян до освітніх програм Інституту, зокрема й людей з особливими фізичними потребами; незалежність освітньої діяльності від впливу політичних партій, громадських та релігійних організацій; формування всеохоплюючої системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності; створення умов для реалізації концепції "Навчання впродовж життя"; гуманізм, демократизм, патріотизм, пріоритетність загально-людських духовних цінностей.

Якими документами ЗВО регулюються права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Сторінка аспірантури на сайті інституту містить відкриту інформацію про правила прийому, програми вступних випробувань, нормативно-правові акти, що регулюють навчальний процес, а також контактні дані. Усі документи, розміщені на сайті, є загальнодоступними.

Під час ознайомчої зустрічі керівництва та гарантів із аспірантами першого року навчання їм надається вичерпна інформація про документи, що визначають права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

Права та обов'язки вступників та здобувачів встановлюються відповідними документами, які доступні на офіційному сайті (<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>), це, зокрема:

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про робочі програми навчальних дисциплін
- Положення про проектну групу, групи забезпечення спеціальності та робочу групу оновлення освітніх програм
- Порядок реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін
- Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів
- Положення про академічну мобільність
- Порядок присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії
- Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі та надання їм академічної відпустки
- Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) аспірантів
- Положення про апеляційну комісію

Наведіть посилання на вебсторінку, яка містить інформацію про оприлюднення ЗВО відповідного проекту освітньої програми для отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі на своєму вебсайті інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zahalna-informatsiia>

<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/zabezpechennia-osvitnoi-diialnosti>

<https://hydrobio.kiev.ua/ua/aspirantura/navchalnyi-protses>

ОНП Іхтіологія

https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/nakaz2024/ONP_Ichthyology_24_18.pdf

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

Зміст ОНП повною мірою відповідає науковим інтересам аспірантів, забезпечуючи їх повноцінну підготовку через поєднання багаторічного досвіду наукових досліджень гідроекосистем України та світу, потужної дослідницької бази із сучасними науковими та освітніми методологіями й технологіями. Підготовка здобувачів до дослідницької діяльності базується на практикоорієнтованій освітній складовій та наукових дослідженнях під керівництвом наукового керівника. Дисципліни нормативного та вибіркового блоків сприяють опануванню дослідницьких навичок, з урахуванням потреб та індивідуальної траєкторії здобувача, що дає їм можливість реалізовувати освітні потреби з урахуванням власних наукових інтересів.

Оволодіння методологією педагогічної діяльності передбачає опанування ОК 1.1.02, 1.1.05, 1.1.06, а також проходження асистентської педагогічної практики. Метою викладацької практики є формування системи знань з методики викладання, набуття практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисциплін за профілем спеціальності. Викладацька практика відповідає вимогам до практичної підготовки здобувачів, проводиться відповідно Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів Інституту гідробіології Національної академії наук України. Під час проходження практики аспіранти готують план практики, ведуть щоденники; звіт за проходження практики захищають перед комісією, а керівник практики доповідає про результати практики на засіданні вченої ради. Форма плану, щоденника та звіту практики оприлюднені на сайті.

Продемонструйте, що наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає

напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

Дотичність напрямів наукової діяльності здобувачів та їхніх наукових керівників формується на етапі вступу здобувача, який через дослідницьку пропозицію доносить свої наукові інтереси приймальній комісії та керівництву інституту. Вибір здобувачем наукового керівника із фахівців інституту за даним напрямом досліджень, вибір теми наукового дослідження здійснюється з врахуванням наукових інтересів здобувачів та результатів і актуальних напрямків наукових досліджень наукових керівників, які відображені у їх публікаціях. Запропоновані теми дисертаційних робіт здобувачів обговорюються та затверджуються у наукових відділах та вченою радою інституту. Так, акад. д.б.н. проф. Афанасьєв С.О. - керівник НДР «Механізми формування біорізноманіття риб та інших гідробіонтів в екотонних зонах річкових систем як основа розробки наукових засад збереження аборигенної флори і фауни в умовах інтенсифікації процесу інвазій чужорідними видами» та ін., працює в галузі гідробіології, іхтіології. Темі дисертацій аспірантів: «Інвазійні види риб та їх вплив на аборигенну іхтіофауну річкових систем Карпатського регіону України» (Тимошенко Н.В.); д.б.н. с.н.с. Потрохов О.С. - керівник НДР «Морфо-фізіологічні та біохімічні механізми пристосування риб до умов антропогенно порушених водних екосистем» та інших НДР іхтіологічного спрямування. Тема захищеної дисертації Коваленко Ю.О. «Фізіолого-біохімічні особливості формування нових стійких популяцій карпових риб за дії токсичного забруднення».

Продемонструйте здатність закладу освіти сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

Здатність до формування спеціалізованих разових рад для атестації за ОНП Іхтіологія спеціальність 091 Біологія на час подання відомостей самооцінювання підтверджена проходженням процедури захисту в Інституті трьома здобувачами:

Коваленко Ю.О. (2016 р.в.) пройшла процедуру захисту в разовій спеціалізованій вченій раді ДФ 26.213.001 (наказ МОН № 1287 від 21.10.2020 р.) та отримала диплом доктора філософії ДР № 001108;
Кофонов Кирило (2016 р.в.) пройшов процедуру захисту в разовій спеціалізованій вченій раді ДФ 26.213.002 (наказ МОН № 1214 від 10.11.2021 р.) та отримав диплом доктора філософії ДР № 003727;
Тимошенко Н.В. (2018 р.в.) пройшла процедуру захисту в разовій спеціалізованій вченій раді (Наказ Інституту гідробіології НАН України від 27.12.2023 року № 27) та отримала диплом доктора філософії Н24 №002241.

Опишіть, як заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо).

Для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів Інститут надає наступні можливості: Інститутом видається періодичне наукове видання «Гідробіологічний журнал», який перевидается у США як «Hydrobiological Journal». Видання входить категорії А Переліку наукових фахових видань України, у ньому аспіранти можуть безоплатно публікувати результати наукових досліджень. (<http://www.hydrobiolog.com.ua/>; <https://www.begellhouse.com/ru/journals/hydrobiological-journal.html>). Здобувачі з метою апробації наукових результатів можуть брати участь у конференціях, з'їздах та інших заходах, співorganizатором яких є Інститут, та інших міжнародних і всеукраїнських заходах. В Інституті проводиться науково-практична конференція молодих учених «Сучасна гідроекологія: місце наукових досліджень у вирішенні актуальних проблем», співorganizатором якої є Рада молодих учених Інституту. Здобувачі мають можливість презентації та обговорення наукових результатів своїх досліджень на засіданнях відділів, Вченої ради Інституту; проводяться фахові семінари, що мають на меті надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Аспіранти Інституту забезпечені доступом до приміщень, лабораторного обладнання, матеріалів, Інтернету, а також до наукової літератури за спеціальністю. До організаційної підтримки досліджень та публікацій також долучаються відділ науково-технічної інформації, відділ аспірантури, Київське відділення Гідроекологічного товариства, Профспілковий комітет Інституту.

Опишіть, як заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

Інститут співпрацює з установами інших країн, міжнародними науковими спільнотами, інформує здобувачів про можливість навчання, стажування за кордоном, участі у міжнародних наукових проєктах та конференціях, тренінгах через сайт інституту та соціальні мережі.

Інститут забезпечує можливості долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю через реалізацію права на академічну мобільність, участь у міжнародних наукових товариствах.

Так, до участі у роботі 44-та міжнародної конференції «Наукове співробітництво в басейні річки Дунай: вирішення сучасних і майбутніх екологічних проблем європейського річкового ландшафту», 2023, яку курує Міжнародна асоціація досліджень Дунаю, долучалися як організатори випускники аспірантури Інституту к.б.н. Білоус О.П., а як учасники – здобувачі Меньковська М.О., Тимошенко Н.В.

Опишіть наявну практику участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються.

Усі наукові керівники здобувачів є керівниками та відповідальними виконавцями відомчих та конкурсних НДР, до виконання яких долучаються аспіранти. Упродовж 2016-2024 рр. під їх керівництвом виконано 17 конкурсних НДР на загальну суму понад 17 млн. грн. Високий рівень наукової роботи керівників підтверджується: науковими публікаціями - монографіями, науковими статтями у міжнародних і фахових журналах; систематичною участю наукових конференціях, форумах та семінарах різного рівня; за результатами їх роботи отримані патенти та впровадження.

Афанасьєв С.О. як керівник конкурсного проекту НАН України «Оцінка стану та розробка заходів із збереження природного потенціалу та біорізноманіття рівнинних річкових систем...» залучав до роботи асп. Кудрявцеву Д.О. Гудков Д.І., керівник грантів НФДУ «Комплексна оцінка радіаційної небезпеки об'єктів ядерної спадщини для водних екосистем» та «Фізіолого-біохімічні, гематологічні та репродуктивні механізми адаптації риб...» Гудков Д.І. залучав як виконавців асп. Павловського В.В., Ганжу Д.Д. та Меньковську М.О. Юришинець В.І. керував Грантом Президента України докторам наук «Взаємозв'язки між паразитичними угрупованнями аборигенних та інвазивних видів риб...», виконавці- асп. Вакарова Д.А. та Шлапак О.О. У 2024 році в Інституті виконувались три проекти НФДУ, які очолювали керівники аспірантів, що навчаються за ОНП – Афанасьєв С.О., Гудков Д.І., Юришинець В.І. Інформація про ці проекти та участь аспірантів доступна на сайті (додатки 1, 3).

Опишіть, як заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Наукові керівники та аспіранти постійно беруть активну участь в дослідницьких проектах, результати яких публікуються, дотримуючись як прав співавторів наукових праць та як співвласників інтелектуальних продуктів (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/2025/Dodatok_1_Vidpovidnist.pdf)

Обов'язковою є перевірка наукових текстів на наявність плагіату, яка здійснюється за допомогою системи StrikePlagiarism. Протидія плагіату забезпечується також шляхом розміщення дисертаційних робіт аспірантів на сайті інституту та у репозиторії. Праці здобувачів та дисертаційні роботи щодо академічної доброчесності контролюються науковими керівниками, експертами, членами спеціалізованої вченої ради, офіційними опонентами.

Зasadничі принципи академічної доброчесності сформульовані в «Концепції освітньої діяльності Інституту гідробіології НАН України» (https://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/nakaz2024/Concept_Education.pdf). Також з метою дотримання академічної доброчесності в освітній і науковій діяльності в Інституті діє «Кодекс академічної доброчесності в Інституті гідробіології НАН України», що висвітлює морально-етичні норми, яких мають дотримуватись всі учасники освітнього процесу (http://hydrobio.kiev.ua/images/Aspirantura/pol_kodeks_dobroch.pdf). Випадків конфлікту інтересів щодо наукової продукції наукових керівників та аспірантів Інституту не виявлено.

Опишіть, як заклад вищої освіти вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

В Інституті не виявлено фактів порушень академічної доброчесності серед наукових працівників Інституту та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. У разі порушення академічної доброчесності «Кодексом академічної доброчесності в Інституті гідробіології НАН України» передбачається притягнення співробітника до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Основна сильна сторона ОНП «Іхтіологія» полягає в тому, що Інститут гідробіології має великий досвід, що базується на здобутках школи з майже сторічним досвідом іхтіологічних досліджень, має кадровий потенціал для якісної підготовки кадрів – докторів філософії зі спеціальності 091 Біологія.

Унікальність ОНП, що реалізується на базі наукової установи, та яка у змістовній частині ОНП різнобічно об'єднала загальні та спеціальні дисципліни, проявляється у науковому (наявність аквакомплексу, дослідних баз, задіяність спеціалістів-іхтіологів наукових підрозділів), навчальному (різнобічно поєднання загальних та спеціальних дисциплін) та прикладному аспекті (практична спрямованість робіт).

З метою набуття досвіду наукового спілкування, оприлюднення отриманих наукових результатів для аспірантів Інституту зорганізуються науково-практичні конференції, проводяться наукові семінари.

Інститут підтримує участь здобувачів у наукових проектах, стипендіях НАН України та Президента України. Результати наукової діяльності здобувачів безкоштовно (для аспірантів позачергово) публікуються в науковому журналі «Гідробіологічний журнал», який індексується в Scopus.

Здобувачам надається широка можливість вибору напрямку досліджень, виходячи з їхніх наукових уподобань. Теми дисертаційних робіт аспірантів відповідають науковим інтересам їхніх керівників.

У разових спеціалізованих вчених радах для захисту дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії захищено 3 дисертації докторів філософії за спеціальністю 091 Біологія, ОНП Іхтіологія.

Слабкі сторони ОНП лежать у площині недоліків державної політики в сфері освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності. Низька зацікавленість соціуму у результатах наукової діяльності (виражена як нематеріально, так і фінансово) призводить до значної демотивації здобувачів. Проблеми навчання в аспірантурі ще більше загострилися після початку російської військової агресії та запровадження воєнного стану, окрім фінансово-матеріальних та демотиваційно-психологічних – до них додалися небезпеки війни.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Для розширення досвіду викладачів, науковців випускових кафедр та аспірантів планується подальше сприяння їх стажуванню (як очно, так і онлайн), зокрема і освітніх платформах таких як Prometheus. Для подальшого розвитку ОНП Іхтіологія передбачається розширення вибіркових складових освітніх компонентів із зміною загального обсягу кредитів.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПБ: Афанасьєв Сергій Олександрович

Дата: 05.02.2025 р.

Таблиця 1. Інформація про освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид освітнього компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>4_RP_analiz ta prezent rez dosl_obov_2023_on ovl.pdf</i>	IMoqHqiJo41F9q7HiJFiyN234jGk+FAOLyD3Yi+lAtU=	Ноутбук HP для демонстрації з ліцензійним програмним забезпеченням: ProBook 455 G3 AMD A8 Radeon R5 8GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 3 ПК з ліцензійним програмним забезпеченням у лекційній аудиторії: AMD Ryzen3 2200G 4GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 Мультимедійні проектори: Медіапроектор NEC VT470 рік виготовлення – 2004, рік введення в експлуатацію – 2005 Медіапроектор BenQ MS527, рік виготовлення – 2019, рік введення в експлуатацію – 2020
Професійна етика науковця-викладача	навчальна дисципліна	<i>5_RP_prof etika naukovca_obov_2023_on ovl.pdf</i>	3Z6bkYUsKVqMOIQ4bkkHRNAo/Qeur3o7WZbX+cZOK9I=	Ноутбук HP для демонстрації з ліцензійним програмним забезпеченням: ProBook 455 G3 AMD A8 Radeon R5 8GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 3 ПК з ліцензійним програмним забезпеченням у лекційній аудиторії: AMD Ryzen3 2200G 4GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 Мультимедійні проектори: Медіапроектор NEC VT470 рік виготовлення – 2004, рік введення в експлуатацію – 2005 Медіапроектор BenQ MS527, рік виготовлення – 2019, рік введення в експлуатацію – 2020
Сучасна система наукової інформації, наукометрія, трансфер технології та управління науковими проектами	навчальна дисципліна	<i>3_RP_such systema nauk inf_obov_2023_on ovl.pdf</i>	EB++wSOog8lW4m+BYqm36r3CviflIEXLq9z2fehXBYc=	Ноутбук HP для демонстрації з ліцензійним програмним забезпеченням: ProBook 455 G3 AMD A8 Radeon R5 8GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 3 ПК з ліцензійним програмним забезпеченням у лекційній аудиторії: AMD Ryzen3 2200G 4GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 Мультимедійні проектори: Медіапроектор NEC VT470 рік виготовлення – 2004, рік введення в експлуатацію – 2005 Медіапроектор BenQ MS527, рік виготовлення – 2019, рік введення в експлуатацію – 2020

Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С 1	навчальна дисципліна	<i>2025_Curriculum_I nozemnyu movy C1.pdf</i>	hJy/djoP/2DOrxyPn+iMEol1uKoi2wXgFtlJY91rxis=	<i>MT3 Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України</i>
Філософія науки і культури	навчальна дисципліна	<i>CGoprogam_24.pdf</i>	WDsb6q+DUqhAQYFwSfi2FwjJMOHz6x5986Od9j4+6Bw=	<i>MT3 Центру гуманітарної освіти Національної академії наук України</i>
Асистентська педагогічна практика (організація та проведення навчальних занять)	практика	<i>pol_ped_prakt_new.pdf</i>	dpJ/kENStTZ9kNhqCiEvicDfEJxcFvpkRodXTz/obWY=	<i>Ноутбук HP для демонстрації з ліцензійним програмним забезпеченням: ProBook 455 G3 AMD A8 Radeon R5 8GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 3 ПК з ліцензійним програмним забезпеченням у лекційній аудиторії: AMD Ryzen3 2200G 4GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 Мультимедійні проектори: Медіапроектор NEC VT470 рік виготовлення – 2004, рік введення в експлуатацію – 2005 Медіапроектор BenQ MS527, рік виготовлення – 2019, рік введення в експлуатацію – 2020</i>
Публічний захист наукових досліджень дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії на засіданні разової спеціалізованої вченої ради	підсумкова атестація	<i>2_8_24_Por_prysud_PhD_24_25.pdf</i>	DqvITVI5a9no4Y2HQBwVMr3PdUhCImoWWMZEsaVewDc=	<i>Ноутбук HP для демонстрації з ліцензійним програмним забезпеченням: ProBook 455 G3 AMD A8 Radeon R5 8GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 3 ПК з ліцензійним програмним забезпеченням у лекційній аудиторії: AMD Ryzen3 2200G 4GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 Мультимедійні проектори: Медіапроектор NEC VT470 рік виготовлення – 2004, рік введення в експлуатацію – 2005 Медіапроектор BenQ MS527, рік виготовлення – 2019, рік введення в експлуатацію – 2020</i>
Актуальні проблеми сучасної біології	навчальна дисципліна	<i>1_RP_akt_prob_biol_obov_2023_onovl.pdf</i>	RpfXFdg2Fdb5fLEioWePgl7dNv29kglYsTF2z+JlsUo=	<i>Ноутбук HP для демонстрації з ліцензійним програмним забезпеченням: ProBook 455 G3 AMD A8 Radeon R5 8GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 3 ПК з ліцензійним програмним забезпеченням у лекційній аудиторії: AMD Ryzen3 2200G 4GB Ram 520Gb HDD Microsoft Windows 10 home Microsoft Office 2016 Мультимедійні проектори: Медіапроектор NEC VT470 рік виготовлення – 2004, рік введення в експлуатацію – 2005 Медіапроектор BenQ MS527, рік виготовлення – 2019, рік введення в експлуатацію – 2020</i>

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про відповідність НПП освітнім компонентам

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування відповідності освітньому компоненту (кваліфікація, професійний досвід, наукові публікації)
193337	Юришинець Володимир Іванович	Заступник з наукової роботи, Основне місце роботи	Керівництво Інституту гідробіології НАН України	Диплом доктора наук ДД 004712, виданий 29.09.2015, Атестат професора АП 004121, виданий 09.08.2022, Атестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 005588, виданий 08.06.2006	30	Актуальні проблеми сучасної біології	Д.б.н. Юришинець В.І. є провідним науковцем Інституту гідробіології з широким профілем наукових інтересів – від класичних гідробіологічних, іхтіологічних та паразитологічних досліджень до таксономічних досліджень із застосуванням методів молекулярної генетики. Навчальна дисципліна входить до обов'язкового блоку і охоплює широке коло актуальних проблем сучасної біології. В 2022 році отримав вчене звання професора. Тренінги : “Використання ДНК технологій для ідентифікації та дослідження інвазивних чужорідних видів та видів, що знаходяться під загрозою” (20-30 серпня 2018 р., Мінськ, Білорусія), організованого за підтримки міжнародних проектів: GTI project «Building a national and regional network for the study of alien species using DNA technologies as a great tool helping with the taxonomic impediment», BIO - bridge Initiative project «Transfer of DNA-barcoding technology for the inventory and monitoring of rare and endangered species in Belarus and other Central and Eastern European countries». Підвищення кваліфікації: 2024 – курс «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» на освітній платформі Prometheus, сертифікат . Редакційна діяльність: Заступник головного

редактора наукового видання «Гідробіологічний журнал» / "Hydrobiological Journal" (Scopus, категорія A), що перекладається та перевидается в США (видавець в США - Begell House, USA, ISSN Print: 0018-8166; ISSN Online: 1943-5991; Атестація кадрів: Заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 26.213.01 з присудження наукового ступеня доктора наук при Інституті гідробіології НАН України. Профіль ради: 03.00.17 «Гідробіологія». Член спеціалізованої вченої ради Д 26.153.01 з присудження наукового ступеня доктора наук при Інституті зоології НАН України ім. І.І. Шмальгаузена. Профіль ради: 03.00.08 «Зоологія», 03.00.24 «Ентомологія», 03.00.25 «Паразитологія, гельмінтологія». Останні конкурсні проекти : Керівник гранту Президента України для молодих докторів наук в 2018 р. "Взаємозв'язки між паразитичними угрупованнями аборигенних та інвазивних видів риб: вплив на видове багатство, поширення та паразитологічну ситуацію" (конкурсний проект № Ф78/179-2018 ДФФД). Відповідальний виконавець проекту 2020.02/0171 НФДУ — «Розробка наукових засад комплексного моніторингу та загроз поширення інвазивних видів риб річковою мережею і перехідними водами України (на основі паразитарних, популяційних і генетичних маркерів)» (2020-2023); Керівник проекту НФДУ «Розробка уніфікованої тест-системи для оцінки токсичності та ідентифікації класу забруднюючих

речовин, що потрапляють у водні об'єкти внаслідок воєнних дій» за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України»
Об'єкти авторського права:
Пат. 83037 Україна, МПК G01/N 33/18 (2006.01) Спосіб визначення наявності небезпечних паразитичних організмів у водоймі / Юришинець В.І., заявник та патентовласник Інститут гідробіології НАН України. № u 2013 02275; заявл. 25.02.2013; опубл. 27.08.2013, Бюл. № 16.
Методичні розробки: Прикладні програми для обробки гідробіологічних даних. Методичний посібник. Афанасьєв С.О., Юришинець В.І., Воліков Ю.М., Усов О.Є., Ляшенко А.В. Національна академія наук України. Інститут гідробіології НАН України. Київ: Інститут гідробіології НАН України, 2019. 28 с.
Методичні рекомендації щодо відбору зразків, культивування тест-об'єктів, оцінки токсичності та ідентифікації класу забруднювальних речовин у воді та донних відкладах. Юришинець В.І., Коновець І.М., Кіпніс Л.С., Гончарова М.Т., Леонтєва Т.О., Старосила Є.В., Романенко О.В. Київ: Інститут гідробіології НАН України, 2024. 98 с.
Останні публікації:
1. Yuryshynets V. I., Shlapak O. O., Yeriomenko D. A., Primachov M. T. Peculiarities of Forming of the Far-East Introduced Fishes' Symbiocenoses: Structure and Symbiotic Interrelations. *Hydrobiol. J.* 2019. V. 55 (2). P. 93–105. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v55.i2.80>
2. Yuryshynets V., Ondračková M., Kvach Yu., Masson G. Trichodinid

ectoparasites (Ciliophora: Peritrichia) of non-native pumpkinseed (*Lepomis gibbosus*) in Europe. *Acta Protozoologica*. 2019. 59 (4). P. 101–108. <https://doi.org/10.4467/16890027AP.19.009.11418>.

3. Zhmud M.Ye., Yuryshynets V.I., Liashenko A.V., Zorina-Sakharova K.Ye., Abramiuk I.I. The first record of oriental river prawn *Macrobrachium nipponense* (De Haan, 1849 [in De Haan, 1833-1850]) (Decapoda: Palaemonidae) in the Ukrainian part of the Danube Delta. *BioInvasions Records*. 2022. V. 11 (1). P. 192–198. <https://doi.org/10.3391/bir.2022.11.1.19>.

4. Kutsokon Y.K., Yuryshynets V.I., Shcherbatiuk M.M., Marushchak O.Y., Zaichenko N.V., Dupak V.S. Alien Fish Species and Their Parasites of the Zdyvzh River: General Characteristics, Marker Indicators, the Monitoring Scheme. 2022. *Hydrobiol. J. V.* 58 (6). P. 28–45. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v58.i6.20>

5. Kvach Y., Kutsokon Y., Demchenko V., Yuryshynets V., Kudryashov S., Abramiuk I. Post-invasion spread of Chinese sleeper (*Perccottus glenii*) in the Lower Danube drainage (Budjak region of Ukraine). *BioInvasions Records*. 2022. V. 11 (2). P. 547–559. <https://doi.org/10.3391/bir.2022.11.2.27>

6. Yuryshynets V., Kvach Y., Syniavska I., Shevchenko O., Kutsokon Y. Parasites as biological tags of divergence of black-striped pipefish, *Syngnathus abaster* (Actinopterygii: Syngnathiformes: Syngnathidae), populations in their natural and acquired range. *Acta Ichthyologica et Piscatoria*. 2023. Vol. 53. P. 95–105. <https://doi.org/10.3897/aiep.53.103246>

7. Starosyla Ye.V.,

						<p>Yuryshynets V.I. Bacterioplankton and bacteriobenthos as ecological indicators of the reservoirs' ecology-sanitary state and the safety of water use. <i>Hydrobiol. J.</i> 2023. V. 59 (6). P. 58–70. https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v59.i6.50</p> <p>8. Kvach Y., Kutsokon, Y., Bakuma, A., Chebotar, S., Demchenko, V., Didenko A., Snigirov S., & Yuryshynets V. Parasite and genetic diversity of big-scale sand smelt (<i>Atherina boyeri</i> Risso, 1810) populations in their natural and expansion ranges in Ukraine. <i>Parasitology research.</i> 2024. Vol. 123(3). 154. https://doi.org/10.1007/s00436-024-08174-5</p>	
218197	Усов Олександр Євгенійович	Завідувач відділу, Основне місце роботи	Науково- технічної інформації	Диплом кандидата наук ДК 066902, виданий 30.03.2011	21	Сучасна система наукової інформації, наукометрія, трансфер технології та управління науковими проектами	<p>п. 1. Наукові публікації у Scopus та фахових виданнях: 1. Sereda T. M., Manturova O. V., Usov O. Ye. Patterns of Phytoplankton and Microphytobenthos Development in Channel Ecotones in the Goryn River. <i>Hydrobiological Journal.</i> 2024. Vol. 60 (1). 28–42. https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v60.i1.20 (Q3)</p> <p>2. Fedun O.M., Usov O.Y., Gavris G.G. Breeding avifauna of the waste water treatment plants, located in northern left-bank part of Ukraine. <i>Vestnik Zoologii.</i> 2015. Vol. 49(2). P. 125–134 DOI: https://doi.org/10.1515/vzoo-2015-0014</p> <p>3. Серєда Т. Н., Усов О. Є., Жежеря В. А., Цибульський О. І., Батор С. В.. Оцінка процесів евтрофікації водних об'єктів річки Стрижень // Біоресурси і природокористування . 2018. 10, № 5–6. С. 16–23. https://doi.org/10.31548/102018.05.003</p> <p>4. Силаєва А.А., Цибульський О.І., Усов О.Є., Ковган Я.О., Герасименко М.В. Попередні дані про таксономічний склад безхребетних струмків полонини Руна (Українські Карпати). <i>Acta Carpatica.</i> 2024.</p>

						<p>№ 2 (42) 62-69 с. DOI https://doi.org/10.32782/2450-8640.2024.2.7</p> <p>п.2. Авторські свідоцтва</p> <p>Твір наукового характеру «Saprogram – ZB» № 76309 / Усов О.Є., Воліков Ю.М. – дата реєстрації: 26.01.2018; опубл. 27.04.2018, Бюл. № 48.</p> <p>п. 4. Інші публікації (фахові видання, монографії, наукові посібники):</p> <p>Афанасьєв С.О., Юришинець В.І., Воліков Ю.М., Усов О.Є., Ляшенко А.В. Прикладні програми для обробки гідробіологічних даних: методичний посібник. Київ, 2020. 28 с.</p> <p>п.19. Членство у науково-громадських організаціях:</p> <p>1. Член міжнародної асоціації з дослідження Дунаю (International Association for Danube Research).</p> <p>2. Член Гідроекологічного товариства України</p>	
220288	Льченко Ольга Михайлівна	Заступник директора з наукової роботи, Основне місце роботи	Дирекція	<p>Диплом спеціаліста, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення: 1988, спеціальність: романо-германські мови і література, Диплом доктора наук ДД 002672, виданий 15.01.2003, Аттестат професора ПР 002603, виданий 24.12.2003</p>	0	Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С 1	<p>Провідний викладач центру з багаторічним досвідом, доктор філологічних наук, професор</p> <p>Публікації:</p> <p>1. Ilchenko O.M., Myroniuk T.M. Reading, Vocabulary, Grammar and Listening Comprehension Tests (for PhD Candidates). – Тести з читання, лексики, граматики та аудіювання (підготовка до кваліфікаційного іспиту з англійської мови, рівень С1). Навчальний посібник для аспірантів. К.: ЦНДВІМ НАНУ, 2018. 62 с.</p> <p>2. Льченко О., Крамар Н., Бедрич Я., Шелковнікова З. Тести з англійської. Test your English. К.: Видавниче підприємство “ЕДЕЛЬВЕЙС,” 2022. 96 с.</p> <p>3. Льченко О.М. Англійська для науковців. The Language of Science : Підручник. 7-те вид., доопрац. К.: Видавниче підприємство “ЕДЕЛЬВЕЙС,” 2022. 334 с.</p>

						<p>4. Личенко О., Крамар Н., Шелковнікова З., Бедрич Я. (2025). Академічна англійська: опорні конспекти до занять. Academic English: Class Takeaways. – Навчальний посібник. 2 вид., доопрацьоване. – К.: ТОВ «Видавниче Підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2025. - 306 с. ISBN 978-617-7619-59-7 https://olgailchenkoauthor.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/01/2025_2nd.ed_.academic-english_class-takeaways_ilchenko_kramar_et-al.pdf</p> <p>5. Личенко О.М. (2024). Англійська для науковців. The Language of Science : Підручник. – 8-те вид., допрац. – К.: Видавниче підприємство “ЕДЕЛЬВЕЙС,” – 334 с. ISBN 978-617-7619-31-3 https://olgailchenkoauthor.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/01/ilchenko_revised_e-textbook-8-20-12-24.pdf</p>	
193337	Юришинець Володимир Іванович	Заступник з наукової роботи, Основне місце роботи	Керівництво Інституту гідробіології НАН України	Диплом доктора наук ДД 004712, виданий 29.09.2015, Атестація професора АП 004121, виданий 09.08.2022, Атестація старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 005588, виданий 08.06.2006	30	Філософія науки і культури	<p>Викладання дисципліни забезпечують викладачі Центру гуманітарної освіти НАН України. Відповідно до робочої програми, аспірантам Інституту можуть викладати кандидати та доктори філософських наук: Савельєва М.Ю. – д.філос.н., професор Онопрієнко В.І. – д.філос.н., професор Пасько З.О. – к.філос.н., доцент Літус І.І. – к.філос.н. Деякі наукові та методичні публікації ЦГО відповідного спрямування: Філософські компетентності науковця. Посібник для аспірантів. К.: ЦГО НАНУ, 2019. 568 с. Соціокультурні передумови трансформації методології науки: Монографія / Під. ред. М. Ю. Савельєвої та Т. Д. Суходуб. Центр гуманітарної освіти НАН України, 2020, Серія «TotallogyXXI». К.:</p>

							Четверта хвиля, 2020. 220 с. Філософські основи наукових досліджень. Київ, Інтерсервіс, 2019. 240 с.
344273	Незбрицька Інна Миколаївна	старший науковий співробітник, Основне місце роботи	Відділ екології водних рослин та токсикології	Диплом кандидата наук ДК 043177, виданий 26.06.2017	13	Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень	п.1. Наукові публікації у Scopus: 1. Nezbyrtytska I., Bilous O., Sereda T. et al. Effects of War-Related Human Activities on Microalgae and Macrophytes in Freshwater Ecosystems: A Case Study of the Irpin River Basin, Ukraine. Water (Switzerland). 2024. 16(24). 3604. https://doi.org/10.3390/w16243604 (Q1) 2. Ivanova N.O., Dubniak S.S., Zorina-Sakharova K.Y., Lietytska O.M., Nezbyrtytska I.M. et al. Hydrological and Morphological Characteristics of the Water Bodies of the Irpin River Basin in View of Hostilities' Impact. Hydrobiological Journal. 2024. 60(6). P. 73–87. https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v60.i6.60 (Q3) 3. Bilous O.P., Nezbyrtytska I., Zhezherya V. et al. Interactions between Aquatic Plants and Cyanobacterial Blooms in Freshwater Reservoir Ecosystems. Water (Switzerland). 2023. 15(4). 672. https://doi.org/10.3390/w15040672 (Q1) 4. Nezbyrtytska I., Usenko O., Konovets I. et al. Potential Use of Aquatic Vascular Plants to Control Cyanobacterial Blooms: A Review. Water (Switzerland). 2022. 14(11). 1727. https://doi.org/10.3390/w14111727 (Q1) 5. Nezbyrtytska I., Shamanskyi S., Pavliukh L., Kharchenko G. Assessment of inorganic nitrogen and phosphorus compounds removal efficiency from different types of wastewater using microalgae cultures. Oceanological and Hydrobiological Studies. 2022. 51(1). P. 45–52. https://doi.org/10.26881/oahs.2022.1.05 (Q3)

6. Nezbrjtska I. M., Shamanskyi S. Y., Boichenko S. V., Kharchenko G. V. Some Problems of the Use of Microalgae for Nitrogen and Phosphorus Removal from Wastewater (a Review). *Hydrobiological Journal*. 2021. 57(2). P. 62–78. [https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v57.i2.60\(Q3\)](https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v57.i2.60(Q3))

7. Bilous O., Afanasyev S., Lietytska O., Manturova O., Polishchuk O., Nezbrjtska I., Pohorielova M., Barinova S. Preliminary Assessment of Ecological Status of the Siversky Donets River Basin (Ukraine) Based on Phytoplankton Parameters and Its Verification by Other Biological Data. *Water (Switzerland)*. 2021. 13(23). 3368. [https://doi.org/10.3390/w13233368\(Q1\)](https://doi.org/10.3390/w13233368(Q1))

8. Klochenko P. D., Shevchenko T. F., Nezbrjtska I. M. Comparative Analysis of the Response of Phytoplankton and Phytoepiphyton to Anthropogenic Contamination of Water Bodies. *Hydrobiological Journal*. 2021. Vol. 57, N. 3. P. 3–19. [https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v57.i3.10\(Q3\)](https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v57.i3.10(Q3))

9. Shevchenko T., Klochenko P., Nezbrjtska I. Response of phytoplankton to heavy pollution of water bodies. *Oceanological and Hydrobiological Studies*. 2020. Vol. 49, N 3. P. 267–280. [https://doi.org/10.1515/ohs-2020-0024\(Q3\)](https://doi.org/10.1515/ohs-2020-0024(Q3))

10. Goncharova M. T., Kipnis L. S., Konovets I. M., Nezbrjtska I. M., Yarovy M. M. Ecological Assessment of Water and Sediments Quality of the Opechen Lakes System (Kyiv). *Hydrobiological Journal*. 2020. Vol. 56, N 4. P. 71–83. DOI: [https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v56.i4.60\(Q3\)](https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v56.i4.60(Q3))

п.4. Інші публікації:
1. 1. Незбрицька І. М. Опублікування результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора

філософії. Сучасна гідроекологія: місце наукових досліджень у вирішенні актуальних проблем: матеріали VI наук.-практ. конф. молодих вчених, м. Київ, 10–11 жовтня 2023 р. / Інститут гідробіології НАН України, Київ, 2023. С. 106–108.

2. 2. Іванова Н. О., Білоус О. П., Незбрицька І. М. Ризики реалізації наукових проєктів молодих вчених. Сучасна гідроекологія: місце наукових досліджень у вирішенні актуальних проблем: матеріали VI наук.-практ. конф. молодих вчених, м. Київ, 10–11 жовтня 2023 р. / Інститут гідробіології НАН України, Київ, 2023. С. 14–17.

3. Nezbrytska I., Shamanskyi S., Pavliukh L. et al. Removal of Biogenic Compounds from Sewage Water in a Culture of *Euglena Gracilis* (EUGLENOPHYTA). Modern Technologies in Energy and Transport. Studies in Systems, Decision and Control, vol 510 / Eds. S. Boichenko, A. Zaporozhets, A. Yakovlieva, I. Shkilniuk. Cham: Springer, 2024. P. 179–193. https://doi.org/10.1007/978-3-031-44351-0_9

п.2. Авторські свідоцтва/патенти:

1. Патент України на винахід № 117275, МПК (2018.01), А 61К41/00 G01N27/76 Спосіб збільшення виходу фікобіліпротеїнів з біомаси ціанобактерій / А. В. Курейшевич, П. П. Лошицький, І. М. Незбрицька, О.А. Васильченко. № UA 117275C2, заявл. 29.07.2016, опубл. 10.07.2018, Бюл. № 13.

2. Патент України на корисну модель № 138424, МПК (2006), A01N 43/80 (2006.01), C05G 3/00. Спосіб оцінки токсичності суміші пестицидів для водної біоти / С. В. Хижняк, І. М. Незбрицька, О. П. Самкова. № u201905613, заявл. 23.05.2019, опубл.

						<p>25.11.2019, Бюл. № 22/2019.</p> <p>Членство у вчених радах:</p> <p>Член Вченої ради Інституту гідробіології НАН України</p> <p>п.7. Участь у роботі постійно діючих докторських спеціалізованих вчених рад:</p> <p>Вчений секретар докторської спеціалізованої вченої ради Д 26.213.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата біологічних наук зі спеціальностей «Гідробіологія» та «Іхтіологія»</p> <p>п.19. Членство у науково-громадських організаціях:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Член міжнародної асоціації з дослідження Дунаю (International Association for Danube Research). 2. Член Гідроекологічного товариства України 	
98084	Семенюк Наталя Євгенівна	Старший науковий співробітник, Основне місце роботи	Відділ санітарної гідробіології та гідропаразитології	<p>Диплом магістра, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, рік закінчення: 2003, спеціальність: 070402 Біологія, Диплом доктора наук ДД 010686, виданий 09.02.2021, Диплом кандидата наук ДК 043834, виданий 13.12.2007, Аттестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000816, виданий 09.08.2022</p>	21	Професійна етика науковця-викладача	<p>п.1. Наукові публікації у Scopus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Shcherbak V.I., Semenyuk N.Ye., Kutishchev, P.S., Lutsenko, D.A., Koziychuk, E.Sh. Phytoplankton Characteristics in Various Ecosystems of the Dnieper River: Abiotic Factors and Phytoplankton Taxonomic Diversity. Hydrobiological Journal. 2024. Vol. 60(4). P. 3–23. https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v60.i4.10 (Q3) 2. Liashenko A.V., Shcherbak V.I., Semenyuk N.Ye., Zorina-Sakharova K.Ye. Continuity and Discreteness of the Communities of Hydrobionts in the Lotic-Lentic Ecosystem of the Danube River Delta: Benthic Invertebrates. Hydrobiological Journal. 2024. Vol. 60(3). P. 3–25. https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v60.i3.10 (Q3) 3. Shcherbak V. I., Semenyuk N.Ye., Maystrova. N. V. Characteristics of Cyanobacteria at

Different Stages of Existence of the Kyiv Reservoir. Hydrobiological Journal. 2024. Vol. 60(1). P. 3–27. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v60.i1.10> (Q3)

4. Shcherbak V.I., Semeniuk N.Ye., Lutsenko D.A. Diversity and Ecological Characteristics of Algae in the Water Column in the Subbasin of the Large Danube Lakes During the Autumn-Winter Period (Ukraine). International Journal on Algae. 2023. Vol. 25(1). P. 71–94. <https://doi.org/10.15407/alg32.03.183> (Q4)

5. Shcherbak V. I., Liashenko A.V., Semenyuk N.Ye. et al. Continuity and Discreteness of the Communities of Hydrobionts in the Lotic-Lentic Ecosystem of the Danube River Delta: Phytoplankton. Hydrobiological Journal. 2023. Vol. 59(3). P. 3–27. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v59.i3.10> (Q3)

6. Shcherbak V.I., Semenyuk N.Ye., Yakushin V.M. Phytoplankton Structural and Functional Organization in a Large Lowland Reservoir under the Global Climate Change (Case Study of the Kaniv Reservoir). Hydrobiological Journal. 2022.Vol. 58 (6). P. 3–27. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v58.i6.10> (Q3)

7. Semenyuk N.Ye., Morozova A.O., Sherman I.M., Kutishchev P.S. Phytoepiphyton as biological indicator of spatial and temporal changes in water salinity in the Lower Reaches of the Dnieper River. Hydrobiological Journal. 2020. Vol. 56 (4). P. 3–18. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v56.i4.10> (Q3)

8. Semenyuk N.Ye., Shcherbak V.I., Sherman I.M., Kutishchev P.S. Characteristics of the autotrophic link of the

Kardashyn Liman of the Dnieper-Bug Estuary (Ukraine). Hydrobiological Journal. 2020. Vol. 56 (3). P. 30–45. <https://doi.org/10.1615/HydrobJ.v56.i3.30> (Q3)

п.3 Інші публікації (фахові видання, монографії, патенти):

1. Щербак В.І., Шерман І.М., Кутіщев П.С., Морозова А.О., Семенюк Н.Є., Луценко Д.А. Сучасний екологічний стан і біорізноманіття Дніпровсько-Бузької естуарної системи у зв'язку з промисловою іхтіофауною: Наукова монографія. Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2020. 200 с.
2. Генкал С.І., Щербак В.І., Семенюк Н.Є. Про морфологічну мінливість деяких видів роду *Symbella* (Bacillariophyta) з водосховищ Дніпровського каскаду (Україна). Альгологія. 2020. 30 (2). С. 136–147.
3. Романенко В.Д., Якушин В.М., Щербак В.І., Тімченко В.М., Плігін Ю.В., Пашкова О.В., Цапліна К.М., Семенюк Н.Є., Майстрова Н.В., Головка Т.В., Задорожна Г.М., Вандюк Н.С., Лінчук М.І., Каленіченко К.П., Матчинська С.Ф., Железняк Н.І. Біорізноманіття та біоресурсний потенціал екосистем дніпровських водосховищ в умовах кліматичних змін і розвитку біологічної інвазії. Монографія. Київ: Наук. думка, 2019. 275 с.

п.8. Відповідальний виконавець НДР: «Механізми гомеостазу екосистем дніпровських водосховищ у сучасних умовах їхнього функціонування» (2016–2020 рр.) «Мегагрупування різнотипних водних об'єктів: особливості взаємодій вільноживучих та симбіотичних складових локальних угруповань гідробіонтів планктону та бентосу» (2021–2025 рр.)

						<p>Членство у вчених радах: Член Вченої ради Інституту гідробіології НАН України п. 7. Участь у роботі постійно діючих докторських спеціалізованих вчених рад: Член докторської спеціалізованої вченої ради Д 26.213.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата біологічних наук зі спеціальностей «Гідробіологія» та «Іхтіологія» Участь в роботі разових спеціалізованих вчених рад: 1. Рецензент разової спеціалізованої ради з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертації Леонтєвої Т. О. «Адаптивний потенціал зелених мікроводоростей (Chlorophyta) при вирощуванні в штучних умовах», на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 «Біологія» (2022 р.) п.8 Робота в редколегіях фахових видань: 1. Член редакційної колегії міжнародного журналу «Альгологія» (“International Journal on Algae”) (Фахові видання України категорії «А», Scopus Q4) 2. Член редакційної колегії «Українського журналу природничих наук» (Фахові видання України категорії «Б» Керівництво здобувачами наукового ступеня доктора філософії: Жорової А. В. (091 Біологія. ОНП Гідробіологія) п.19. Членство у науково-громадських організаціях: 1. Член Гідроекологічного товариства України 2. Член Українського ботанічного товариства</p>
--	--	--	--	--	--	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<p><i>ПРН 9. Відобразити результати досліджень у наукових статтях у фахових вітчизняних виданнях і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.</i></p>	☐	<p>Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С 1</p>	<p>лекційні та семінарські заняття</p>	<p>Поточний, проміжний, підсумковий контроль; 4 бальна національна, 2 рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
		<p>Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
<p><i>ПРН 8. Показувати знання і розуміння проблемних питань сучасної іхтіології в контексті теоретичних здобутків та практичного використання.</i></p>	☐	<p>Актуальні проблеми сучасної біології</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (іспит). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
		<p>Публічний захист наукових досліджень дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії на засіданні разової спеціалізованої вченої</p>	<p>Публічний виступ</p>	<p>Присвоїти науковий ступінь доктора філософії, або ні</p>

<p><i>ПРН 7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема методи параметричної та непараметричної статистики.</i></p>	☐	ради		
		<p>Актуальні проблеми сучасної біології</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (іспит). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
		<p>Публічний захист наукових досліджень дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії на засіданні разової спеціалізованої вченої ради</p>	<p>Публічний виступ</p>	<p>Присвоїти науковий ступінь доктора філософії, або ні</p>
		<p>Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
		<p>Сучасна система наукової інформації, наукометрія, трансфер технології та управління науковими проектами</p>	<p>лекційні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні завдання.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>

<p><i>ПРН 6. Демонструвати здатність організувати проведення наукових зібрань різного рівня, здатність спілкуватися іноземною мовою в обсязі, достатньому для представлення та обговорення власних результатів.</i></p>	☐	<p>Асистентська педагогічна практика (організація та проведення навчальних занять)</p>	<p>самостійна робота, підготовка до занять, викладання лекцій та практикумів.</p>	<p>Проміжний контроль - залік, підсумковий контроль - іспит. Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
		<p>Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
		<p>Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С 1</p>	<p>лекційні та семінарські заняття</p>	<p>Поточний, проміжний, підсумковий контроль; 4 бальна національна, 2 рівнева національна шкала (зараховано/незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
<p><i>ПРН 5. Формулювати самостійно загальні методологічні підходи, наукову проблему власного дослідження, його актуальність, мету.</i></p>	☐	<p>Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).</p>
<p><i>ПРН 4. Демонструвати дослідницькі навички, достатні для організації та проведення наукових досліджень, отримання нових</i></p>	☐	<p>Сучасна система наукової інформації, наукометрія, трансфер технології та управління науковими проектами</p>	<p>лекційні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні завдання</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання);</p>

<p>знань, їхнього впровадження у практику</p>				<p>проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (іспит). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F)</p>
		<p>Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).</p>
<p><i>ПРН 2. Демонструвати знання в предметній області – іхтіології, володіння сучасними методами проведення науково-дослідних робіт, організації та планування експериментів із дотриманням біоетичних принципів поводження з гідробіонтами як об'єктами дослідження, а також практики оприлюднення наукових результатів</i></p>	<p>☐</p>	<p>Публічний захист наукових досліджень дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії на засіданні разової спеціалізованої вченої ради</p>	<p>Публічний виступ</p>	<p>Присвоїти науковий ступінь доктора філософії, або ні</p>
		<p>Професійна етика науковця-викладача</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних проблемно-пошукових завдань</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).</p>
<p><i>ПРН 1. Демонструвати знання загальнонаукових філософських концепцій, розуміння ролі науки у розвитку суспільства,</i></p>	<p>☐</p>	<p>Актуальні проблеми сучасної біології</p>	<p>лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.</p>	<p>Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання);</p>

системний науковий світогляд, загальний культурний кругозір				проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (іспит). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).
		Асистентська педагогічна практика (організація та проведення навчальних занять)	самостійна робота, підготовка до занять, викладання лекцій та практикумів	Проміжний контроль - залік, підсумковий контроль - іспит. Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).
		Філософія науки і культури	лекції, семінарські заняття, самостійна підготовка	Поточний, проміжний, підсумковий контроль (іспит). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).
ПРН 3. Аналізувати та застосовувати науковий доробок вітчизняних та зарубіжних учених у галузі дослідження	☐	Актуальні проблеми сучасної біології	лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.	Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (іспит). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).
		Аналіз та презентація результатів дослідження. Методологія підготовки дисертаційної роботи та оформлення наукових досліджень	лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.	Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно),

			2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).
	Публічний захист наукових досліджень дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії на засіданні разової спеціалізованої вченої ради	Публічний виступ	Присвоїти науковий ступінь доктора філософії, або ні
	Професійна етика науковця-викладача	лекції, семінарсько-практичні заняття, самостійна підготовка, виконання індивідуальних проблемно-пошукових завдань	Поточний контроль (відвідування семінарсько-практичних занять, відповіді на семінарсько-практичних заняттях, робота над темами, винесеними на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання); проміжний контроль (тести письмові); підсумковий контроль (диференційований залік). Оцінювання навчальних досягнень: 4-х бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-х рівнева національна шкала (зараховано/ незараховано); 100-бальна шкала за системою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F)